

NEOHUMANISME

Liberaal Vlaams Studentenverbond, 75ste jaargang, Eerste editie

België - Belgique

PB - PP

BC 31407

1e kwartaal 2011-2012
Afzendadres - Verantwoordelijke uitgever
Lawrence Vanhove
Meierij 2, 9820 Schelderode

MONETAIRE
CRISIS

OBJECTIVISME

INSIDER
TRADING

LINKS vs.
RECHTS?

INHOUD

03 Voorwoord

Lawrence Vanhove

04 Editoriaal

Thomas Vergote

VISIE

05 Too 18th century to function

Mattias De Vuyst

08 Beleggersbescherming, a do or a don't?

Eveline Van den Abeele

10 Tall Paul en de spaarparadox

Michiel Rogiers

13 Een ethisch-kritische blik op de nieuwe wet omtrent beroepsgeheim van hulpverleners

Alexandra Vanvooren

15 Het objectivisme: rationeel egocentrisme

Simon Van Poucke

20 Insider trading, enkele ethische overpeinzingen

Patrice Viaene

26 In defense of deflation and sound money

Thomas Vergote

31 'Kirchensteuer' als logisch gevolg van liberalisme

Rémy Bonnaffé

33 The general fiasco of employment, interest and money

Dimitri Van den Meersche

38 Legalisering van drugs een goede zaak?

Hans Pijpelink

VERSLAG

40 Mises University - LvMI

Thomas Vergote

41 Verslag Advanced Austrian economics seminar - FEE

Michiel Rogiers

42 IES Gummersbach – Europe and Liberty

Thomas Vanthournout

43 Sfeerbeelden: Bestuursverkiezingen 2011

INFO

09 Bestuur

25 Ereleden

KALENDER

Meer info op lvsvgent.be

*Woensdag 28 september:
LVSV @ Student Kick-Off*

*Woensdag 5 oktober:
Openingsdebat*

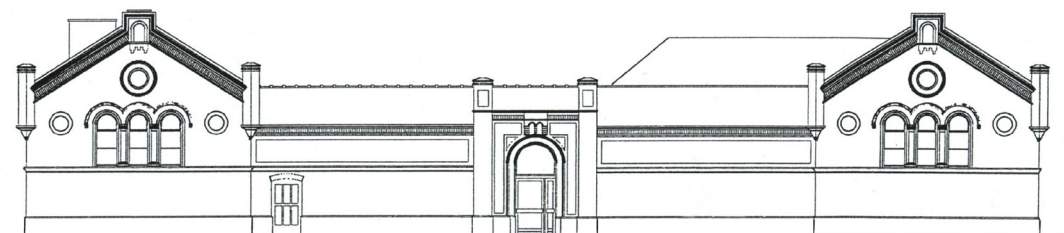
*Woensdag 12 oktober:
Prof. Van Bendegem - "Vrolijk
Atheïsme" - 20u00 @ Liberaal
Archief*

*Donderdag 20 oktober:
Liberalisme Quid (Q&A) - 20u00
@ Liberaal Archief*

*Woensdag 26 oktober
Prof. Koen Schoors -
"Globalisering vandaag: friend or
foe?" - 20u00 @ Liberaal Archief*

*Donderdag 3 november:
Tweede interne by Thomas
Vergote: "Liberalisme en ruimte"
- 19u00 @Liberaal Archief
Bierbowling - 21u00 @
Overpoort bowl*

*Maandag 7 november:
Prof. Eva Brems en prof. Patrick
Loobuyck: "Mensenrechten
in juridisch en filosofisch
perspectief" - Kijk op lvsvgent.be
voor de locatie*

Liberaal Archief

VZW

Lawrence Vanhove
VOORZITTER LSVV GENT

Beste lezer,

Eerst en vooral wil ik u bedanken voor de interesse in onze vereniging, immers het logische gevolg uit het feit dat u ons magazine in handen hebt. Of u nu erelid bent, lid bent, een potentieel lid bent of louter uit toeval een exemplaar in handen hebt gekregen; in alle gevallen is ons magazine Neohumanisme interessant. Het Neo'tje, zoals iedere 'insider' het magazine noemt, is reeds sinds 1936 een begrip in de liberale beweging. Vele jonge liberale zielen schreven in dit magazine hun eerste publicaties die de inhoudelijke toon binnen (en buiten) de liberale wereld aangaf. Het is niet onbelangrijk te weten dat het Neo'tje vandaag de dag een andere invulling heeft gekregen dan bij de oprichting de bedoeling was. Het Neo'tje is geen weergave meer van wat 'het LSVV' als geheel denkt, het is een verzameling van allerhande uiteenlopende visies die binnen onze vereniging leven leven. Om het Neo'tje meer dan ooit als discussiebasis en katalysator van het ideologische debat te kunnen gebruiken en zo het pluralistische

karakter van onze vereniging verder in de verf te zetten, hebben we ervoor gekozen om dit jaar parallel met dit magazine een pamflet te lanceren onder de historisch geladen titel 'Slaet opten trommele'. 'Slaet opten trommele' (zie kader) zal dienen om met de 'gemene deler' van hetgeen leeft binnen en in naam van de gehele vereniging standpunten in te nemen en dit te verspreiden onder de studenten. Dit jaar is het dus ons doel om meer dan ooit 'het vrije woord' te verkondigen onder de Gentse studenten, wij hopen dan ook op uw steun.

'OUT OF THE BOX' EN PLURALISTISCH

Toen ik drie jaar geleden voor het eerst naar een interne discussieavond van het LSVV kwam, was ik gefascineerd. Niet zozeer werd ik overhaald door de ver uiteenlopende meningen die ik te horen kreeg, des te meer was ik positief verrast over het 'out-of-the-box'-denken dat zonder scrupules werd gehanteerd door quasi alle aanwezigen. Dankzij die gezonde tegendraadse debatcultuur kwam ik in aanraking met allerhande ideeën. Nog voor het uitbreken van de financiële crisis werd er al uitvoerig gedebatteerd over de gevaren van bijvoorbeeld de systemische risico's die het toenmalig (en dus ook huidige) banksysteem inhield.

Toen de financiële crisis uitbrak waren velen van ons dan ook verbaasd over het feit dat het liberalisme net dan in de verdrukking kwam te staan. Het liberale gedachtegoed en meer specifiek de ideeën van globalisering en vrijhandel werden de kop van jut en zorgden ervoor dat ook binnen de liberale beweging wonden geslagen

werden. Echter, net in die jaren zien we een bijna anticyclische groei van onze vereniging. Niet alleen trokken onze activiteiten record aantallen bezoekers, ook ons ledenaantal ging exponentieel omhoog.

VAN SOCIALISME NAAR NATIONALISME?

Nu, drie jaar later, stellen we vast dat de publieke opinie gekeerd is: de collectivistische oplossingen die als antidotum voor de vermeende liberale kwalen, blijken nu ook voor 'de mensen' meer van hetzelfde kwaad te zijn. De goegemeente is er zich van bewust dat niet meer interventionisme, maar een (al dan niet beperkte) afslanking van het staatsapparaat de weg uit deze institutionele malaise is.

Weliswaar zien we dit vermoeden bevestigd in resultaten van verkiezingen of opiniepeilingen in quasi alle westerse landen, een frappante vaststelling die we maken is dat deze wederopleving van een liberaal getint sentiment nauwelijks of niet in het voordeel van de traditionele 'liberale' partijen speelt. Het feit dat nationalistische partijen met hun cherry-picking van enkele economisch liberale oplossingen successen boeken is veelzeggend. Voor het overige zijn ze (met bijvoorbeeld hun anti-migratie-standpunt en ethisch conservatisme) natuurlijk niets anders dan een andere verschijningsvorm van het collectivisme en paternalisme. Meer nog, in eigen land merk ik dat de nationalisten hun pseudo-liberale retoriek ten spijt het adagium van 'wat we zelf doen, doen we beter' hanteren, terwijl het natuurlijk het systeem 'an sich' is dat niet functioneert.

Dat nationalistische partijen ondanks dit alles toch overweldigende electorale successen boeken kan niet anders dan een 'wake-up-call' zijn voor 'liberale' partijen en politici allerlande: herbron uzelf!

SLAET MEDE OPTEN TROMMELE

Lk kan niet anders dan af te sluiten met u veel leesplezier toe te wensen. Of je nu akkoord gaat met hetgeen je in dit Neo'tje leest of net helemaal niet, in beide gevallen is het LSVV de juiste vereniging voor jou. Dus word lid, en slaet mede opten trommele!

SLAET OPTEN TROMMELE

Wij jaar lang hebben wij dag aan dag gestreden om een plaats te veroveren in de Vlaamse studentenwereld. De lustunfeiten van verleden jaar bewijzen dat onze tijd niet nutteloos geweest is, dat wij ons doel bereikt hebben.

Nu versl kan onze werking naar buiten beginnen. De fascinatie van de diktatuur wordt groot en wij, jonge intellectuelen, willen, niet dat het ook hier tot een harde werkelijkheid wordt. Student en Vlaamsch, zijn beide niet altijd synoniem geweest van vrij? De vrijheid, zij alleen kan ons leiden tot volledige ontplooiing van onze persoonlijkheid; tot een cultuur niet gericht op militair machtsvertoon, maar op uitdaging van ons gemoed, tot een maatschappelijke orde gebaseerd op wederzijdschen eerbied en individueel verantwoordelijkheidsgevoel en niet op machtsbetoonen en kille, ijere psychologie.

Doch moese worden helpen hier niet wij hoeven slagen. De vijand is sterk, machtsgevoelende, vreesloos, wij ook komen, staan te zijner beschikking. Mochtiger nog werkt zijn ideologie, val valche schoonheden en schijnwerkelijkheden.

Tegen deze ideologie zet het L.V.S.V., den strijd in. Het doel van onze studievergaderingen zal worden diktatuur van links (marxisme, sovjetisme) zoowel als diktatuur van rechts (corporatisme, autarchie, totalitaire staat) te ontzenuwen. Dooring gaan, wij over tot den positieven opbouw van de Liberale Democratie.

Ook buiten onzen kring moeten onze ideeën ingang vinden. Daarom stichten wij: NEOHUMANISME.

Neohumanisme omdat wij, vol ontzag neebuigen over elken kleinen mensch, hem zoo grootsoch voelen in zijn 'dagelijkschen slenter en benden kammer' alleen omdat hij mensch is.

Neohumanisme omdat wij hem willen lotmaken uit de transcendentie illusie, en hem doen beseffen dat 'alleen' in henzelf geluk te zoeken is, in eigen waarde en goedheid.

Neohumanisme omdat hij zou inzien dat odel niet groeit uit macht of geldaristocratie, maar uit stille cultuur.

Neohumanisme omdat man en vrouw eerlijk tegenover elkaar zouden staan, met gelijke rechten, maar ook gelijke plichten.

Neohumanisme omdat alle volken tot het bewustzijn komen, dat zij deel uitmaken van één groote humaniteit.

Wij gedoven in de humanistische roeping van de democratie over heel de wereld.

SLAET OPTEN TROMMELE!

Gij allen die den moed bezitten de Democratie daadwerkelijk te steunen, komt, strijd, met ons.

HET BESTUUR

Thomas Vergote
POLITIEKE COMMUNICATIE
LVS V GENT

In de zomermaanden lijkt LVS V Gent net zoals vele andere studentenverenigingen stil te vallen en schijnen de anders zo actieve leden en bestuursleden op hun lauweren te rusten. Niets is echter minder waar, naast de gebruikelijke pret en het sporadisch herexamen zijn ze duchtig nieuwe ideeën gaan sprokkelen. Er was wel wat te vinden, velen komen namelijk terug van een seminarie boordevol nieuwe inzichten. Dat was echter allerminst noodzakelijk om stof tot schrijven te vinden, deze zomer is meer dan genoeg gebeurd.

Ideeën zijn in die zin sterker dan het zwaard omdat ideeën bepalen waar het zwaard naar toe gericht is

De Global Commission on Drugs opende de zomer alvast veelbelovend door te pleiten voor een vernieuwde aanpak van drugsproblemen waarbij ze vooral denken aan het afblazen van de War on drugs. Vanuit LVS V Gent waren alvast positieve geluiden te horen om dit delicate onderwerp ter sprake te laten komen vanuit een internationaal gezelschap.

Daarna ging het bergaf met de nieuwsberichten, de oorlog in Libië woedde nog een paar maanden door tot recentelijk Qadhafi alsnog zijn leiderschap in Libië heeft moeten opgeven. De vraag blijft hier echter nog steeds hoeveel

burgerslachtoffers nodig waren om de kolonel ten gronde te richten en in hoeverre de internationale inmenging het mogelijk zal maken ook werkelijk een spontane democratisering in Libië teweeg te brengen. Het is nog geen uitgemaakte zaak of dit wel zo is, welke ook de kostprijs moge zijn.

Ben Bernanke, voorzitter van de Federal Reserve heeft zich ondertussen ernstig in de nesten gewerkt. Niet alleen is de zogenaamde double dip nu een feit, - alhoewel van een reël herstel eigenlijk nooit sprake is geweest -, maar tracht Bernanke ook de markten te kalmeren door zijn uitsterst gevaarlijke quasi-0% interest rate constant te houden tot 2013. Ook duiden zijn toespraken (bv. die in Jackson Hole) op een groeiend besef bij the Bernank zelf dat zijn monetair beleid niet bij machte is de reële economie te helpen en tergelijktijd de dollar dreigt te vernietigen. Vele economen pleiten al jaren voor een strakker monetair beleid en een selecte groep economen kan ook werkelijk een verklaring geven voor de monetaire en financiële malaise. Spijtig genoeg liggen die stemmen niet goed in de markt op dit moment en wordt deze ingewikkelde materie niet gedragen door de bredere intellectuele publieke opinie, waardoor het huidige gevaarlijke

beleid ongestoord kan doorgaan. Niet toevallig worden twee van de drie hierboven vermelde feiten in dit nummer van Neohumanisme dieper uitgewerkt. Onze ere-, bestuurs- en gewone leden zijn duchtig aan het schrijven geweest, waarvan de volgende pagina's het resultaat zijn, en dat doen ze met goeie redenen. Het is namelijk essentieel steeds te beseffen hoe belangrijk de ontwikkeling en verspreiding van ideeën is in de maatschappij. Uiteindelijk heeft iedere politieke beslissing zijn oorsprong in de ideeën. Dit wordt zeer goed geïllustreerd door de "intellectuele productiestructuur", een vervorming van de traditionele

productiestructuur om de weg te illustreren die ideeën moeten doorlopen om door te sijpelen tot het beleid, gebruikt door Lawrence White, Steve Horwitz et al. De meest eenvoudige versie gaat uit van deze stappen: theorie, toegepast onderzoek, journalistiek (academisch en daarna toegankelijker) en ten slotte politiek en beleid. Ideeën zoals die ook door LVS V Gent worden gepromoot hebben hoofdzakelijk hun belang in de allereerste stap en zijn net daarom zo noodzakelijk. Ideeën zijn in die zin sterker dan het zwaard omdat ideeën bepalen waar het zwaard naar toe gericht is.

Mises schreef in het laatste deel van zijn Magnum Opus 'Human Action' over economie, wat bij uitbreiding geldt voor het bredere intellectuele debat:

"Economics must not be relegated to classrooms and statistical offices and must not be left to esoteric circles. It is the philosophy of human life and action and concerns everybody and everything. It is the pith of civilization and of man's human existence."

- Ludwig von Mises

Part VII: The Place of Economics in Learning, Human Action

Wij proberen met Neohumanisme al jarenlang exact deze wijsheid voor U te illustreren met gevarieerde en uitdagende teksten. Met dit eerste nummer komt LVS V opnieuw met een brede waaier van onderwerpen, van de valse dichotomie tussen links en rechts tot objectivisme. Daarnaast komen ook een aantal meer toegepaste teksten over bijvoorbeeld beroepsgeheim, beleggersbescherming of kerkbelasting. Ook de hyperactuele economische heisa komt uitgebreid aan bod, waar drie verschillende invalshoeken geboden worden voor het de problemen die nu zichtbaar worden. Verslagen van de zomerprogramma's maken deze eerste 'Neo' na een bewogen zomer compleet. Geniet er alvast van en reageer, want Neohumanisme is net als LVS V zelf in de eerste plaats een forum voor denkende individuen zoals U.

TOO 18TH CENTURY TO FUNCTION ZOULDEN WE LINKS EN RECHTS NIET BETER EENS LINKS LATEN LIGGEN?

Mattias De Vuyst
BESTUURSLID LVSU GENT

De linksrechtsindeling lijkt de populairste manier om u te laten navigeren doorheen het politieke landschap. Maar dat populaire manieren niet altijd de beste zijn, is een publiek geheim.

Over het algemeen geldt dat er geen consensus is over waar de termen links en rechts vandaan komen. Volgens sommige prominenten in het vak zou het afkomstig zijn doordat in het 17de eeuwse Engelse parlement het de gewoonte was dat de regerende partij rechts en de oppositiepartij links van de voorzitter ging zitten. Anderen nemen dan weer aan dat ze ten tijde van de uitvinding van 'de grote -ismen' tot stand gekomen zijn. 'De grote -ismen' nl. liberalisme, conservatisme, nationalisme en later ook socialisme kwamen tot stand in navolging op de Franse Revolutie. Links en rechts zouden deel geworden zijn van het politieke vocabularium enkele weken na de oprichting van de Franse Staten-Generaal, zo preciseert Laponce in *Left and Right*. In 1789 riep Louis XVI deze samen omtrent een debat aangaande de vraag of de koning over een legislatief veto mocht beschikken. Hier wou de burgerij niet mee inschikken. Zij vond dat er een grondwet moest tot stand komen waar de spelregels van de republiek avant la lettre in moesten geëxpliciteerd worden. Alleen was dit echter niet mogelijk en de burgerij deed beroep op de andere standen om dit voorstel te steunen. Een groep klerikalen, die later vervoegd werden

Rechts maakt zijn opmars in Europa; niet enkel Duitsland, Frankrijk en Nederland hebben rechtse regeringen, maar ook in Vlaanderen hebben de stemgerechtigde personen blijk gegeven van een flinke ruk naar rechts en dit sinds de laatste stembusgang. En dat wordt in menig nieuwsbulletin natuurlijk als nieuwswaardig gezien en is heel wat voer voor journalisten en politici. Al die rechtse partijen en al die rechtse politici, dat kan toch niet gezond zijn... Maar wie of wat is nu eigenlijk rechts? Is een linksrechtsindeling eigenlijk wel nog politiek-filosofisch relevant in een analyse of debat? Of is het enkel maar window-dressing om een ingroup-outgroupgevoel te creëren en favoritisme tussen onderhandelende partijen te verdoezelen?

door een deel van de adel gingen op deze invitatie in en voegden zich bij de burgerij aan de linkerzijde van de St. Louis-kerk te Versailles. De voorstanders voor het behoud van de koninklijke macht bevonden zich fysiek aan de rechterzijde.

Prof. Devos, politicoloog aan de UGent, haalt in zijn boek aan dat de ontwikkeling en bestendiging van een ruimtelijke ideologische groepering versterkt werd door het feit dat een eenzame stem niet gehoord werd in de veelal chaotische debatten die omtrent dit thema volgden. Ook het feit dat de stemming niet bij naamafroeping gebeurde maar via zitten en opstaan, droeg bij tot de ruimtelijke polarisering van ideologische preferenties. Eens die ruimtelijke indeling ook een duidelijke ideologische betekenis kreeg, werd het een automatisme om naar linker- en rechtervleugel te verwijzen. Via de expansie van de parlementaire democratie en het socialisme geraakten deze termen via continentaal Europa wereldbekend. Men ziet de linksrechtsopdeling als de bekendste en eenvoudigste manier om partijen, ideeën en ideologieën te ordenen. Zo worden in debatten vaak partijen via dit lineair continuüm naast elkaar geplaatst. Ook wordt er in politieke opinie-onderzoeken en sociaal-wetenschappelijke onderzoeken vaak gebruik gemaakt van een linksrechtsschaal. Een klassiek onderzoek is de politieke voorkeur bij eenige tweelingen die na de geboorte van elkaar gescheiden werden, bijvoorbeeld door adoptie. Dan wordt er bemerkt dat deze personen, die 100% van hun genen gemeenschappelijk hebben, op volwassen leeftijd vaak dezelfde

politieke voorkeuren hebben in termen van linksrechtsopdelingen, ook al werden zij in verschillende gebieden en verschillende gezinsomstandigheden opgevoed. Dit noemt men ook wel het *nature-nurture* debat.

Nu is de vraag wat zo een linksrechtsopdeling ons eigenlijk leert en welke meerwaarde ze ons brengt. Want blijkt ze compleet nutteloos te zijn, waarom er dan nog belang aan hechten en er onze meningen laten door vertekenen? Zit links en rechts niet vooral in ons hoofd, en verstaan mensen er wel hetzelfde onder? Ze zijn immers niet met natuurwetenschappelijke precisie te definiëren of te analyseren. Maar dat is natuurlijk geen noodzakelijkheid om bruikbaar te zijn. Er zijn immers voldoende andere zaken die geen objectieve realiteit kennen en ons toch dagelijks beïnvloeden in ons handelen en denken. Doen andere begrippen dat tenslotte wel? Begrippen zoals Liberaal en Socialistisch? Neen, zij zijn ook geenszins afgemeten begrippen en perfect operationaliseerbaar. Maar zij gaan wel uit van bepaalde gedeelde aanvangspunten en mensbeelden. Zo kunnen we spreken van een donkerblauw liberale regering, een lichtblauwe en een eerder paarsgekleurde. Maar kunnen termen als links en rechts dat nog? Zo hoorde ik toevallig in het NOS-Journaal: "*Ruttens rechtse regering wil dat absolute koopkracht onaangetaast blijft*". Hoort het behoud van de koopkracht niet het stokpaardje van links te zijn? En in welke mate heeft de term 'rechts' hier informatiewaarde? Toen ik hier wat

langer naar luisterde en dieper over nadacht diende ik tot de conclusie te komen dat het nieuwsitem vooral zijn nieuwswaardigheid haalde door het feit dat het om een *rechtse* regering gaat die een *links* standpunt aankondigt. En dat is minstens opmerkelijk en vernoemenswaardig natuurlijk. Of misschien toch niet?

Want kunnen we de rechtse Bart De Wever, geïnspireerd door geestesverwanten als de cultureel-conservatieve Dalrymple, ook niet als de meest progressieve Belg -of Vlaming zo u wil- van de nationale politiek bestempelen? Het feit dat De Wever een grote staathervorming wil doorvoeren en wil sleutelen aan de Belgische structuren lijkt echter niet van veel conservatisme te getuigen. Al even min kunnen we het republikeinse gedachtegoed van N-VA dat het Koningshuis maar al te graag vaarwel zou zeggen, als conservatief beschouwen. En nu we toch bezig zijn: waarom klampt de linkse PS zich zo vast aan het huidige status quo, horen zij niet reformistisch in functie tot de empowerment van de arbeidende klasse te zijn?

Het is gewoon de realiteit dat sinds 1999 de linksrechtsindeling in België redundant geworden is. De conservatieve CD&V werd in de oppositie geduwd en Verhofstadt leidde de paarse regeringen. VLD werd een volkspartij en dit werd nog versterkt wanneer 8 jaar later Bart Somers er OpenVld van maakte en Vivant geïncorporeerd werd. OpenVld schoof richting centrum, CD&V volgde en daar zitten ze tot op de dag van vandaag. Dit samen met zo goed als alle partijen die ooit een regeringsdeelname achter de rug hebben (lees: Groen!, Sp.a en de betreffende zusterpartijen over de taalgrens). Deze partijen

bekampen elkaar dan ook zelden in het publieke debat. Wanneer er gedebatteerd wordt kan er zelden een ideologisch discours achterhaald

tevens ook doorgesijpeld is naar de andere ideologieën. Dit omdat ze gecentreerd is rond vrijheid, waardoor zij door velen als meta-ideologie

Want kunnen we de rechtse Bart De Wever ook niet als de meest progressieve Belg -of Vlaming zo u wil- van de nationale politiek bestempelen?

worden, waarin de ene partij zich ideologisch afzet tegen de andere. Dat is voor een groot stuk te wijten aan onze democratie van wisselende coalities, waar de oppositie van vandaag de regeringspartner van morgen is en het systeem selecteert voor pacificatie.

Laten we verder kijken dan de partijen van ons politieke bestel en ons de vraag stellen waarop we ideologieën beoordelen alvorens ze op het linksrechtscontinuüm vast te pinnen. Ookal ben ik van mening dat een linksrechtsindeling tegenwoordig als achterhaald aanzien kan worden, laten we toch aannemen dat er een duidelijke eensgezindheid bestaat of een bepaald concept nu als links of als rechts gezien kan worden, en dit ongeacht of dit nu gebaseerd is op objectieve criteria of niet. Laten we even het liberalisme als voorbeeld nemen. Sommige liberalen rondom mij verwijzen gemakkelijk halve naar de term *links* als 'de andere'. Dan hoor je zaken als "Ik vind dat wel een goed voorstel... Maarja links gaat dat sowieso niet aanvaarden...". Impliceert dit dan dat het liberalisme een rechtse ideologie is? Eerst en vooral is dit een moeilijke vraag aangezien het liberalisme gezien kan worden als een brede-filosofische benadering die de dominante ideologie van onze cultuur -in navolging op Fukuyama- is en

gezien kan worden, een algemeen kader waarbinnen politiek en ideologisch debat kan plaatsvinden, dit door liberale principes zoals ze gestalte krijgen in een reeks rechten en vrijheden. Vrijheid is net als individualisme een centraal idee binnen het liberalisme, het impliceert in tegenstelling tot het conservatisme geen imperfect mensbeeld. Een mens is vrij om te handelen en te denken wat hij wil en geen enkel -al dan niet verlicht- despoot moet dit voor hem doen. Als we het diertje dan toch moeten classificeren, denk ik dat in dat opzicht vrijheid, ni dieu ni maître, in de algemene opinie als een links concept kan gezien worden daar het zich afzet tegen een allesoverheersende, opgedrongen moraliteit. Daarom staat het liberalisme een nachtwakerstaat voor (cfr. Locke). Dit impliceert verder ook democratie, veruit de bekendste exponent van het liberale goed. De macht moet van onderuit gedelegeerd worden en niemand mag gedwongen worden iets te doen dat hij niet wil doen. Hier vloeit ook het vrije marktbeginsel uit voort. Dit kan gezien worden als links in zijn functie tot het streven naar een maximale emancipatie van het individu en het geven van kansen aan allen. Maar het kan ook rechts genoemd worden wanneer het -in de praktijk- afkeer van overheidsinterventie verkiest boven de implementatie

van individuele emancipatie en zo opnieuw terugkeert naar een vorm van recht van de sterkste, een bestendiging van de natuurlijke ongelijkheid van de mensen, wat essentieel is in het sociaal darwinisme en het conservatisme. Door aan alle individuen een grote verantwoordelijkheid toe te kennen en de maatschappij te zien als maakbaar kunnen we tolerantie en diversiteit eveneens als kernpunten van het liberalisme beschouwen. De maatschappij is maakbaar en verbeterbaar door het vrije en ongedwongen handelen van de individuen die deel van haar uitmaken. Dit impliceert dat de maatschappij geen statisch systeem is waarin mensen moeten gekneet en gestuurd worden in opgedrongen functies om die te kunnen behouden. Daarom bestaat er een grote consensus dat het liberalisme de meest tolerante ideologie is die diversiteit en respect het hoogst in het vaandel draagt. Het liberalisme is verder ook gestoeld op de rede, wat vooral tot uiting komt in de claim dat elk individu voor zijn eigen kan uitmaken wat het goede leven is. Dit hangt ook samen met vrijheid. Rede kunnen we wel zien als een rechts concept in die zin dat het individu boven het collectief verheven wordt. En een groot belang wordt daarom ook gelegd rond de specifieke opvatting over rechtvaardigheid. Er wordt binnen het liberalisme verondersteld dat alle mensen gelijk geboren worden en dat daarom sociale privileges, kasten en dergelijke uit den boze zijn. Iedereen moet gelijke kansen krijgen en heeft het recht om zichzelf te ontplooiën op de manier die hij denkt dat het beste voor hem is en dit zonder gebukt te gaan onder een erfschuld van de vorige generatie (verwanten). Daarom moet ieder individu binnen de samenleving een gelijk vertrekpunt en een verschillend eindpunt hebben, dit in tegenstelling tot het socialisme dat het omgekeerde wil verkrijgen. Liberalen claimen dat mensen kunnen, willen en moeten verschillen in hun preferenties. Als we mensen de vrijheid willen geven om deze verschillende preferenties na te streven door middel van hun verschillende kwaliteiten, hun capaciteiten en talenten, dan kan sociale gelijkheid nooit een wenselijk einddoel zijn. In dat opzicht is het

“He can’t tell his left from his right.”

dan ook in essentie onlogisch om over sociaal liberalisme te spreken, dit bijvoorbeeld als zijtak van het mainstream liberalisme, omdat het liberalisme op zichzelf sociaal is daar het een gelijkheid van start impliceert en daardoor onlosmakelijk verbonden is met het aanbieden van kansen.

Behoeft het nog verdere uitleg dat het liberalisme niet gezien moet worden als rechts en de vijand van het liberalisme niet gezien moet worden als links? Ik denk van niet. Impliceert dit dat het liberalisme een linkse ideologie is, en er op gebaseerde partijen voortaan bij PvdA aan tafel moeten zitten? Geenszins! Hieruit wordt enkel aangetoond dat de linksrechtsindeling minstens onwerkzaam is. Simply too 18th century to function... Want wat hier uiteengezet is voor het liberalisme geldt ook in meer of mindere mate voor andere ideologieën, maar nog het meest voor partijen. Denken we maar aan zaken als abortus, euthanasie, vrouwenquota, Groen! die instemt Libië te bombarderen, één tegenstem voor het Boerka-verbod en nog zoveel andere zaken. Vaak word je vanaf je voor de uitbouw van een sterk sociaal vangnet bent direct in het linkse kamp geduwd, wanneer je voor activering van werklozen en een beperking in de tijd voor uitkeringen bent dan behoort je weer tot het rechtse kamp. Maar wat dan met ethische, ecologische, levensbeschouwelijke en communautaire tegenstellingen? Als zij zo weinig ter zake doen voor deze politieke gps, getuigt dat

dan niet van een doorgedreven economisch determinisme, u weet wel de onderbouw die de bovenbouw bepaalt. Laat dat nu net een extreem links (Marxistisch) standpunt zijn. Net zoals ook nazi-Duitsland met zijn 25puntenprogramma en doorgedreven nationalisaties dan gezien moet worden als extreem links. Dus zijn er dan nog objectieve criteria die links en rechts, los van wat ons ingebakken is en als een schim blijft beïnvloeden, definiëren? Ik vrees er voor. En dat is net zo frappant.

Uit onderzoek blijkt immers dat kiezers zich vooral door de linksrechtsindeling een beeld vormen van de politiek en hierdoor bepaalde waarden toeschrijven aan bepaalde partijen en hun leden. Is dit geen zonde? Gaan hier geen belangrijke zaken inherent aan onze democratie verloren als kiezers zich op zo'n voorbijgestreefde indeling baseren om uit te maken wie hun mag vertegenwoordigen? Misschien is het daardoor wel dat partijen die in het verleden ijverden voor meer democratie in ons parlementaire systeem voor de afschaffing van de lijststem waren. Want dienen we als kiezer de politieke klasse niet op objectieve basis te selecteren aan de hand van hun ideeën en los van al de ballast en vooroordelen die historisch gegroeid zijn of actueel door de media in stand gehouden worden en als enig gevolg een politiek versnipperd landschap hebben?

Eveline Van den Abeele
ERELID LVSU GENT

PROBLEMATIEK

De laatste jaren heeft het financiële landschap heel wat wijzigingen ondergaan. De wetgever heeft op korte tijd zelden zoveel regelgeving ter bescherming van de particuliere belegger uitgevaardigd. Dit valt deels te verklaren doordat de financiële producten die op de markt circuleren vaak complex zijn gestructureerd. Te denken valt bijvoorbeeld aan de zogenaamde clickfondsen, zijnde beleggingsfondsen waarbij de koerswinsten op bepaalde niveaus worden veiliggesteld. De particuliere beleggers en zeker diegene die niet met financiële producten vertrouwd zijn, hebben het dan ook vaak moeilijk deze producten te begrijpen. Ze hebben onvoldoende kennis om hun vermogen optimaal te kunnen beheren en doen daarom een beroep op professioneel advies. Het is duidelijk dat een betrouwbare en professionele dienstverlening van cruciaal belang is. Het is dan ook om deze reden dat zowel de Belgische wetgever als de Europese dermate veel initiatieven hebben genomen. De vraag kan echter worden gesteld of deze overvloed aan regels wel het beoogde doel bereiken.

MIFID: CLIËNTENPROFIEL EN INFORMATIEPLICHT

Ik vestig in dit opiniestuk de aandacht op de 'Market in Financial Instruments Directive', kortweg de MiFiD-richtlijn, die in 2007 naar Belgisch recht werd omgezet. Deze richtlijn regelt het publieke statuut

van beleggingsondernemingen. Er zijn gedragsregels *sensu lato* en *sensu stricto* te onderscheiden. De gedragsregels *sensu lato* handelen onder meer over de verplichte vergunning, voorwaarden tot het bekomen van een Europees paspoort, ... De gedragsregels *sensu stricto* betreffen meer de wijze waarop ze moeten omgaan met de cliënten. Gezien voormelde informatie-asymmetrie tussen de gereguleerde onderneming en de belegger is het dan ook van groot belang dat de adviesverlener de belangen van de belegger optimaal wil behartigen. In de praktijk zal dit echter niet steeds het geval zijn. Zo hebben werknemers vaak verkoopcijfers te halen of denken beleggingsagenten vooral aan de eigen commissielonen bij het verrichten van een bepaalde transactie. Het risico bestaat dus dat het belang van de cliënt naar de achtergrond verschuift. De wetgever formuleerde daarom een aantal bedrijfsuitoefeningvoorwaarden die desbetreffende tussenpersonen moeten respecteren. Zo moeten beleggingsondernemingen een cliëntenprofiel opstellen (= 'know your customer-plicht'). Naargelang de antwoorden die deze laatste geven op de gestelde vragen worden ze geclassificeerd van 'zeer defensief', zijnde een belegger die voorzichtig wil beleggen tot 'zeer dynamisch', voor iemand die net veel risico's wil en kan nemen. Komen de klanten dan wat later bij hen langs om beleggingsadvies, zal de onderneming of de zelfstandige agent moeten nagaan of de belegging

en zijn beleggingsdoelstellingen. Daarenboven heeft de onderneming bijvoorbeeld ook een uitgebreide informatieplicht (= 'inform your customer-plicht'). Belangrijk is ook de regeling omtrent de 'inducements' of 'voordelen'. Hierdoor worden beleggingsondernemingen vermoed niet-loyaal te handelen wanneer zij bepaalde geldelijk of niet-geldelijke voordelen ontvangen of verschaffen. Ten slotte voorzien de MiFiD-bepalingen nog in een rapporteringsplicht, dossierplicht, 'best execution-plicht' bij het uitvoeren van orders, belangenconflictenregeling, ...

KRITIEK

Het is duidelijk dat de wetgever de positie van de belegger veiliger wou stellen. De vraag is of hij hierin wel is geslaagd en/of niet te ver is gegaan. In wat volgt enkele van de vele wolfjizers waarvoor we op onze hoede moeten zijn. Vooreerst wil ik een ethisch argument aankaarten: het ethisch besef van het loyaal handelen wordt door het invoeren van een strikte reglementering namelijk vervangen door een 'procedural box ticking', waarbij men de regels gaat naleven zonder dat dit gebeurt vanuit een dieperliggend ethisch aanvoelen. Is het niet een beetje naïef van de overheid om te denken dat de beleggingssector deze regeltjes nauwkeurig zal naleven zonder dat ze er zelf in gelooft? Achterpoortjes zijn er namelijk altijd te vinden...

Ook het 'moral hazard'-argument mag niet uit het oog worden verloren. De kans bestaat namelijk dat de consument een vals gevoel van zekerheid krijgt omdat de illusie wordt gewekt dat beleggingen veilig zijn omdat de overheid bepaalde beschermingsregels heeft ingevoerd.

die men op het oog heeft, wel geschikt is voor de klant en dit aan de hand van de door de cliënt verstrekte gegevens over zijn kennis en ervaring op beleggingsgebied met betrekking tot het specifieke soort product of dienst, zijn financiële situatie

Ook het 'moral hazard'-argument mag niet uit het oog worden verloren. De kans bestaat namelijk dat de consument een vals gevoel van zekerheid krijgt omdat de illusie wordt gewekt dat beleggingen veilig zijn omdat de overheid bepaalde

beschermingsregels heeft ingevoerd. Er mag echter niet vergeten worden dat banken commerciële instellingen zijn.

Verder kunnen ook vraagtekens gesteld worden bij deze overvloed aan regels. Het meest efficiënte uitgangspunt is namelijk dat enkel en alleen de informatie die voor de belegger werkelijk relevant is om tot een adequate beoordeling van een product of dienst te komen, wordt meegedeeld, met andere woorden: informatie die de aankoopbeslissing kan beïnvloeden. Er is echter een lange lijst van zaken die de beleggingsonderneming moet mededelen. Is de wetgever in dit opzicht zijn doel, namelijk de bescherming van de belegger garanderen, niet voorbijgeschoten?

Ten vierde moet ook gewezen worden op de mogelijkheid dat de gereguleerde ondernemingen net té voorzichtig zullen handelen en dit uit vrees voor een mogelijke aansprakelijkheidsvordering. De consument is hier zeker niet steeds mee gebaat, want zo ontstaat de kans op een winstderving. Tenslotte kan men zich afvragen of het level playing field wel voldoende gewaarborgd blijft. Financial planners bijvoorbeeld, verrichten toch wel zeer gelijkaardige activiteiten. Er werd recent dan ook een

nota goedgekeurd in de Ministerraad om ook voor hen een statuut te creëren. Het lijkt mij op dit vlak echter een straatje zonder einde.

CONCLUSIE

Het is duidelijk dat de keuze tussen de bescherming van de consument en de (eenmaking van de) kapitaalmarkt enerzijds en het vermijden van een administratieve rompslomp anderzijds, een zeer moeilijke evenwichtsoefening is. We moeten echter steeds kritisch blijven bij de huidige gang van zaken en niet zomaar alles blindelings aanvaarden. Het is duidelijk dat er in praktijk nog heel wat werk aan de winkel is om de machine efficiënt te laten

draaien. De vraag kan gesteld worden of men in de bank- en beleggingssector niet enigszins de kansen tot een verregaande autoregulering heeft laten liggen. Het zelf opnemen van enige verantwoordelijkheid had deze verregaande juridisering misschien kunnen vermijden.

BESTUUR 2011-2012

Voorzitter
LAWRENCE VANHOVE

Secretaris
GERT DAWYNDT

Politiek Secretaris
DIMITRI VAN DEN MEERSSCHE
MAARTEN DE BOUSSER

Politieke Communicatie
THOMAS VERGOTE

Penningmeester
SIEMON AELBRECHT

Sponsoring & PR
BRICE HILLEN

Activiteiten
ARNO MORSA

PR & Sponsoring
BRICE HILLEN

Bestuur
ALEXANDRA VANVOOREN
MICHIEL ROGIERS
MATTIAS DE VUYST
SIMON VAN POUCKE
MAXIM TYLLEMAN

TALL PAUL EN DE SPAARPARADOX

Michiel Rogiers
BESTUURSLID LSVV GENT
VOORZITTER LSVV NATIONAAL

"The best way to destroy the capitalist system is to debauch the currency. By a continuing process of inflation, governments can confiscate, secretly and unobserved, an important part of the wealth of their citizens." – John Maynard Keynes

Afgelopen zomer was het weer economische crisis. Eigenlijk nog steeds dezelfde als die van 2008. Hoe dan ook vond Fed-voorzitter Bernanke het tijd om het een en ander publiek te maken. De jaarlijkse zomerbijeenkomst van centraal bankiers eind augustus in Jackson Hole was zijn uitgekozen moment. Helicopter Ben kreeg het er zwaar te verduren. Hij deelde namelijk reeds mee minstens tot 2013 door te zullen gaan met zijn nulrentebeleid. Dit veroorzaakte de hevigste tegenstand in jaren. Leden van de Board of Governors van het Federal Reserve System, Richard Fisher (Dallas Fed), Narayana Kocherlakota (Minneapolis Fed) en Charles Plosser (Philadelphia Fed) zijn critici van de eeuwig aanhoudende lage rente en stemden tegen dit beleid. Het massaal opkopen van Amerikaanse staatsobligaties door de Fed en de langdurig lage rente hebben immers voor gezorgd dat er dermate veel geld in de economie aanwezig is, dat hoge inflatie dreigt. De tegenstemmers zijn zich hiervan bewust. En gelijk hebben ze. De hoge goudprijs en de tumultueuze gebeurtenissen deze zomer op de beurzen tonen immers aan dat 3 jaar quantitative easing en lage rentes de crisis niet hebben opgelost. Het optreden van Ben Bernanke in

De grote depressie is door iedereen wel gekend en wordt al te vaak gebruikt als afspiegeling van de monetaire crisis die nu aan de gang is. Alhoewel die depressie inderdaad interessante analyses voortbrengt, is het niet de enige periode waar de economie zich vreemd gedraagde en waar vele economen zich in het haar krabden. Michiel buigt zich over de stagflatie van de jaren '70 en vooral de maatregelen die daartegen getroffen werden. Dit is het eerste perspectief in deze editie van Neohumanisme om de monetaire crisis beter te begrijpen

Jackson Hole was enkel een bevestiging van het feit dat hij eigenlijk nog weinig greep heeft op de gebeurtenissen.

De algemene politiek van centraal bankiers om crisissen te bestrijden is de rente laag houden. Waarom? De redenering is tweeledig. Een lage rente maakt zowel lenen goedkoop, maar zorgt er ook voor dat sparen niet de moeite is. Het brengt immers quasi niets op. Omdat leningen aantrekkelijker lijken gaat men meer lenen om bijgevolg te consumeren of te investeren. Keynes' adagium dat geld moet rollen past hier perfect in, alsook zijn spaarparadox (kort gezegd: hoe meer men spaart, hoe lager de welvaart). 'Crisissen worden namelijk veroorzaakt door het stilvallen van de vraag, wanneer men dus spaart creëert men geen vraag'. Spaarders zijn dus het grote juk voor de Keynesianen. 'Daarom moeten overheden en centrale banken de vraag stimuleren om de economie te reanimeren.'

In tegenstelling tot de Keynesianen zien de aanhangers van de Oostenrijkse

School sparen als positief gedrag voor de economie. Sparen is immers een tijdelijk uitstel van consumptie. Keynesianen spreken over een spaarparadox omdat ze niet verder kijken dan hun neus lang is. Wanneer tijdens een crisis iedereen tegelijk gaat sparen dan constateert men een verlaging van de vraag naar goederen en diensten. Wanneer men enkel gaat focussen op de korte termijn dan kan men niet om de crisis heen. Een bedachtzamere analyse doet ons inzien dat de recessie eigenlijk een herstelfase is van de economie. De vraag valt immers uit omdat iedereen gaat sparen om op langere termijn terug te consumeren. Tijdens deze recessie daalt de vraag, de prijzen moeten zich dus aanpassen aan een kleinere geldhoeveelheid (er is immers door de daling van de vraag naar goederen en diensten minder geld in omloop) waardoor er uiteindelijk deflatie zal optreden. Net zoals inflatie een daling is van de waarde van het geld is deflatie het omgekeerde, namelijk een stijging van de waarde van het geld. Je kunt dus

meer kopen met minder geld. Omdat de waarde van het spaargeld stijgt wordt er meer kapitaal opgebouwd. Met groter kapitaal kan men investeren in productiviteitsverbetering waardoor efficiëntere productiemechanismen worden uitgevonden. Meer produceren tegen lagere prijzen betekent een welvaartstoename. Sparen verhoogt dus op lange termijn de welvaart. Hieruit concluderen we dat de spaarparadox niet bestaat. Bernanke bevordert met zijn lage rentes moedwillig het aangaan van leningen en maken van schulden. Wanneer deze lage rentes voor zeer lange tijd blijven bestaan, creëer je een wereld die enkel nog gebaseerd is op leningen en zeepbellen. Een ketting van schulden stelt voortdurend het herstel van de economie uit. Hierdoor verarmt de samenleving stelselmatig. Keynesianen die steeds leningen willen blijven aangaan om zich naar welvaart te spenderen, betekent eigenlijk hetzelfde als dieper en dieper in een put graven en ooit hopen op de top van een berg te zullen staan. Dat is de wereld op zijn kop.

Keynesianen die steeds leningen willen blijven aangaan om zich naar welvaart te spenderen, betekent eigenlijk hetzelfde als dieper en dieper in een put graven en ooit hopen op de top van een berg te zullen staan. Dat is de wereld op zijn kop!

Hoe komt het dat na vele waarschuwingen en tegenstand centrale bankiers en politici nog steeds geloven in de spaarparadox van Keynes? Is het kortzichtig egoïsme dat zich manifesteert in het beschermen van de huidige generatie ten nadele van toekomstige generaties? De uitspraak "in the long run we're all dead" kan immers tellen als een serieus

staaltje egoïsme. In het relatief recente economisch verleden werd nochtans aangetoond dat het doorbreken van de spaarparadox crisissen kan oplossen. Hiervoor moet ik de illustere Paul Volcker vanonder het stof halen. Deze grote, charismatische en statige man (hij is 1 cm groter dan Maarten De Bousser) gaf immers indirect aan dat de Oostenrijkers gelijk hebben.

Paul Volcker was de voorzitter van de Amerikaanse Federal Reserve onder presidenten Jimmy Carter en Ronald Reagan. Hij is de geschiedenis ingegaan als de persoon die de stagflatie-crisis heeft beëindigd. Dit is een periode van het tegelijk stilvallen van de economische groei in combinatie met hoge inflatiecijfers. Tall Paul met sigaar beschreef deze periode van stagflatie

als volgt: "There was this feeling that we were caught in a box that we didn't know how to get out of, where you had international instability of the dollar, domestic inflation, domestic instability, rising unemployment, and low productivity. It was not a brilliant economic period."

Laat ons eerlijk zijn, dit lijkt zeer goed op wat we heden ten dage in de Verenigde Staten van Amerika en andere landen van de wereld zien. Enig verschil is dat de huidige crisis nog meer omvat en eigenlijk erger is dan de stagflatie-crisis. Alleen al de huidige in omloop zijnde geldhoeveelheid is ettelijke malen het veelvoud van toen, getuige de oorlogen in het Midden-Oosten en de geldpolitiek van de Fed.

Hoe werd deze stagflatie gecreëerd? Wel, gedurende de jaren '60 van de vorige eeuw waren de Amerikanen verwickeld in de bekende Vietnamoorlog. Hoe financier je een oorlog? Juist, met schulden en inflatie (omwille van het printen van geld). De waarde van de Dollar daalde daarom sterk, de goudprijs schoot de lucht in. Uiteindelijk, begin de jaren '70, was president Nixon het beu dat het goud massaal zijn land verliet in ruil voor Dollars. Het verbreken van het Bretton Woods-akkoord en het sluiten van een nieuw akkoord, the Smithsonian Agreement, in 1971 betekende het einde van enige vorm van geld gekoppeld aan goud. Dit betekende voor velen een nog groter wantrouwen in de Dollar. De OPEC-landen beseften dat ze een zwakke dollar kregen in ruil voor hun olie. Door de oliekraan dicht te draaien wilden ze de prijzen doen stijgen en ze stegen. De Federal Reserve zag de bui hangen en wilde de crisis bestrijden door meer kapitaalinjecties en extreem lage rentes. Dit bleek niet te werken, de economie bleef krimpen en de inflatie liep uiteindelijk in 1981 uit tot 13,5% (cijfer meegedeeld door de Amerikaanse overheid, waarschijnlijk lag het percentage nog hoger). Zie hier: stagflatie. De VSA moest een plan uitvinden zodat de wereld de Dollar terug zou aanvaarden.

Paul Volcker zag er niet alleen hard uit, hij was ook hard. Hij kwam met het buitengewone en geniale idee om de rente te doen stijgen tot zelfs

20%. U leest het goed: 20% rente in 1981, dat waren tijden! Wat Volcker hier eigenlijk mee aantoonde was dat de Verenigde Staten niet zomaar geld bijdrokte. Hiermee wou hij terug het vertrouwen in de Dollar herstellen. Gezien beleggers, banken, overheden, kortom alle mensen, aanvankelijk niet meer geloofden in de waarde van de Dollar wou Volcker hierop reageren. De Dollar zou plaats moeten ruimen voor Amerikaanse staatsobligaties. Dankzij de hoge rente waren deze obligaties zeer interessant voor centrale banken. De dollar werd terug geëxporteerd: in ruil voor hoogrentende staatsobligaties.

Toch was er een grotere en betere reden waarom Volcker de stagflatie-crisis beëindigde. Deze moet trouwens niet zo ver gezocht worden. De hoge rente zorgde ervoor dat sparen plots zeer aantrekkelijk werd. Hierdoor werd lenen en dus consumeren en spenderen op basis van schulden uitermate onaangenaam. Zowel burgers als bedrijven konden de hoge interestvoeten vaak niet betalen. Als gevolg gingen ondernemingen investeringen uitstellen en moesten ze kostenefficiënt te werk gaan. De werkloosheid verdubbelde nogmaals. Wat we zien was een eerder gecreëerde zeepbel die plots ging barsten. De Amerikaanse economie kwam terecht in een zware recessie. Paul Volcker moest bakken kritiek pareren. Zoals reeds beschreven wordt in tijden van crisis in een vrije markt het geld automatisch schaarser, gezien men gaat sparen en de

vraag naar goederen en diensten daalt. Dit was exact wat er gebeurde, maar dan met een artificiële lont in elkaar geknutseld. Dankzij het aanleggen van gespaarde geldreserves kwam er na een recessie een economische boost die werd gekenmerkt door productiviteitsverbetering en innovatie. Het internet en de mobiele telefoon mogen misschien beschouwd worden als de vruchten van het zaad dat toen werd gezaaid. Dit herstel had misschien beter kunnen plaatsvinden zonder de centrale bank of een interveniërende instantie. Wie zegt er dat de artificiële 20%-rente van Volcker de marktrente zou geweest zijn? Waarschijnlijk was het wel een goede benadering van Tall Paul. Hij had het lef om iets te ondernemen compleet tegen de stroom in. Velen kunnen van een dergelijk gedrag leren. Namelijk niet prediken wat de meerderheid wil, maar wat echt broodnodig is. Wie slechts kan prediken wat de massa wil, doet aan zelfverloochening. Daarenboven sleept die persoon de ganse groep mee in pure malaise. Letterlijke moord en brand zijn er de rechtstreekse exponenten van.

In deze tekst wou ik aantonen dat originele ideeën, zoals onder andere het Volcker-plan, ooit bestonden. Daarenboven toonde Volcker met zijn plan indirect, hetzij opzettelijk, hetzij onopzettelijk aan dat de Oostenrijkers gelijk hebben op vlak van de spaarparadox. Ze bestaat niet. Om de ontwaarding van de dollar te voorkomen moest Volcker het geld kunstmatig schaars maken, iets wat in een vrije markt automatisch zou gebeuren, gezien in tijden van crisis de natuurlijke reactie van mensen sparen is en dus een daling van de vraag naar geld. Hij deed dit door middel van zeer hoge rentevoeten, de economie stagneerde, om later terug te boomen. Ik beschouw de hoge rentes niet als het ultieme reddingsmiddel. Hoe dan ook kan de les van Volcker een pleister op een gapende wonde zijn die het bloeden tijdelijk wat zal stelpen. Hoe slecht het de komende maanden zal verlopen weten weinigen, maar één iets staat vast: Paul Volcker is groter dan Ben Bernanke, veel groter...

EEN ETHISCH- KRITISCHE BLIK OP DE NIEUWE WET OMTRENT HET BEROEPSGEHEIM VAN HULPVERLENERS

Alexandra Vanvooren
BESTUURSLID LSVV GENT

Vroeger mochten professionele hulpverleners hun beroepsgeheim alleen schenden wanneer het minderjarig slachtoffer zijn geheim zelf aan de hulpverlener had toevertrouwd en het op dat moment nog een ernstig en dreigend gevaar liep. Met de nieuwe wet moet dit nu ook wanneer het slachtoffer een kwetsbare volwassene (denk aan een mentaal of fysiek gehandicapte) is, wanneer niet alleen het slachtoffer maar ook de dader of zelfs een derde over het misbruik vertelt en wanneer er een reëel risico bestaat dat ook andere minderjarigen of kwetsbare volwassenen slachtoffer kunnen worden.

Kort samengevat: het beroepsgeheim wordt versoepeld of, anders gezegd, er komt een beduidend sterker spreekrecht. Na de schokkende schandalen binnen de katholieke kerk, klinkt dit in eerste instantie positief in de oren. Geen welvoelend mens die seksueel misbruik niet veracht tot in het diepste van zijn ziel. Hoe strenger en efficiënter deze misdaden aangepakt worden, hoe liever. Maar, zijn deze maatregelen een effectieve remedie tegen dit oud zeer of creëren ze neveneffecten die misschien wel ziekmakender zijn dan we nu vermoeden?

Allereerst dient opgemerkt dat deze wet naast het spreekrecht ook de aansprakelijkheid invoert voor hulpverleners die gezwegen hebben. Het gaat dus eerder omeen spreekplicht dan om een spreekrecht. Zwijgen is immers helemaal niet zo vreemd als

Sinds kort is het beroepsgeheim van hulpverleners in het kader van seksueel misbruik sterk versoepeld. Waar ze vroeger bij sterke aanwijzingen niet naar de politie mochten omwille van hun beroepsgeheim, krijgen ze nu spreekrecht.

Dit wetsvoorstel is ondertussen goedgekeurd, maar roept bij Alexandra toch heel wat ethische vragen op.

het op het eerst gezicht mag lijken. We mogen niet vergeten dat het hier om artsen, verpleegkundigen en andere hulpverleners gaat, die naast (para-) medische hulp ook psychologische opvang en bijstand verlenen. Hun rol als neutraal en in zekere zin ook anoniem toevluchtsoord is uitermate belangrijk. Voor mensen zonder sociaal vangnet zijn zij vaak de enige en/of laatste toevlucht. Voor mensen met sociaal vangnet is het precies de anonimiteit die de drempel tot spreken wegneemt.

de nieuwe wet biedt geen rechtszekerheid maar creëert dubbelzinnigheid

Ongeacht of het nu om een dader, slachtoffer of een indirect betrokken partij gaat, de garantie dat hun verhaal daar veilig is, is vaak die ene duw die hen tot spreken brengt en zo direct of indirect erger voorkomt. Wat nu als je er niet meer zeker van bent dat je verhaal zal stoppen bij je hulpverlener?

Dat er van hogere hand geëist kan worden dat er een juridisch vervolg komt aan je verhaal? De veilige haven van voordien wordt op die manier een risico want je vertrouwenspersoon is nu het verlengstuk van het gerecht.

Ik vrees dan ook dat het grootste gevolg zal zijn dat patiënten niet meer zullen praten en dat deze misdrijven zo nog in een vroeger stadium in de doofpot zullen verdwijnen. Dit biedt dus geen rechtszekerheid, wel integendeel, het

creëert mijns inziens net dubbelzinnigheid. Hoe paradoxaal het ook moge klinken, soms is het gewoon beter voor alle partijen dat een verhaal

eindigt bij de hulpverlener.

Bovendien belast deze nieuwe wet de hulpverleners enorm. Nu ook een verhaal dat van een derde komt voldoende kan zijn om hun spreekplicht in gang te zetten, moeten zij zich de rol van onderzoeksrechter

toemeten en beginnen met hun bronnen na te gaan. Ik vrees dat dit een knauw zal geven in het vertrouwen en het tijdsmanagement van de arts. De cruciale vraag wordt immers: waar moeten de prioriteiten van de hulpverleners nagelegd worden? Zijn zij er in de eerste plaats om hun patiënten van een soms levensbelangrijk luisterend oor te voorzien of moeten zij het gerecht dienen en zo snel mogelijk risicosituaties melden, opdat onderzoek kan plaatsvinden? Moeten ze een checklist van meldingsvoorwaarden nagaan om aan hun aansprakelijkheid te ontsnappen of moeten ze zich

wanneer dit zwijgrecht een spreekplicht wordt, zijn hulpverleners tot verklikkers verworpen.

Hiermee pleit ik niet voor een blinde terugkeer naar het oude systeem. Dat kende ook zijn hiaten. Zo konden hulpverleners zich toen gemakkelijk verstoppert achter hun beroepsgeheim om geen meldingen te moeten doen en dat is uiteraard fout. Seksuele misdrijven zijn te zwaarwichtig en mogen dus in geen geval door de mazen van het net glippen. Verbetering was dus nodig, maar is naar mijn idee nog niet gevonden. Vanuit het kamp

Het feit dat het beroepsgeheim onder de loep genomen werd, juich ik voluit toe, maar deze oplossing kan ik niet steunen. Het is jammer dat zo'n delicaat thema in de routine van de dag werd afgehandeld. Een grondig onderzoek op het terrein van de hulpverleners om de hete hangijzers binnen deze materie te ontdekken, zou hier niet misplaatst geweest zijn. Niet voor het eerst drukt de wetgever in de nasleep van een schandaal halsoverkop een wet door, die meer een reflectie is van haar angst voor nog meer schandaal dan dat ze het onderliggend probleem echt aanpakt. Ik betreur dat de waarde van een veilige zone, waarin verhalen bewaard blijven, miskend wordt en dan vooral voor de slachtoffers. Je verhaal kwijt kunnen, is vaak van levensbelang. Wanneer je iemand dit ontnemt, maak je hen voor een tweede keer tot slachtoffer. Artsen zullen zich vanaf nu meer moeten bezighouden met zichzelf in te dekken dan met het belang van de patiënt en dat is iets dat je van bovenuit niet kan weten. Daarvoor moet je afdalen uit je ivoren toren en je oor te luisteren leggen bij diegenen met expertise, maar dat kost tijd en tijd kost geld en laten dat nu net twee dingen zijn, die we tegenwoordig niet meer hebben.

Patiënten konden veilig hun verhaal kwijt en artsen werden gedekt voor hun zwijgen, maar wanneer dit zwijgrecht een spreekplicht wordt, zijn hulpverleners tot verklikkers verworpen

focussen op de noden van de patiënt? Moet hun tijd naar de toetsing van het verhaal of naar de zorg voor de patiënt gaan? Naar mijn idee kunnen die twee in de meerderheid van de gevallen immers alleen in theorie verenigd worden.

Ten slotte zet het de hulpverleners ook in een uiterst kwetsbare positie. Het oude zwijgrecht beschermde immers in twee richtingen. Patiënten konden veilig hun verhaal kwijt en artsen werden gedekt voor hun zwijgen, maar

van de huisartsen wordt er gepleit voor een platform, dat als brug kan dienen tussen de arts en het gerecht. Het gaat om een vertrouwenscentrum waar artsen meldingen kunnen doen zonder hun beroepsgeheim te schenden en van waaruit er beoordeeld wordt of dossiers opvolging dienen te krijgen of niet. In tussentijd wordt aan hulpverleners aangeraden advies te vragen aan de Orde van Geneesheren om zichzelf in te dekken in het geval ze vervolgd worden voor schuldig verzuim.

**Wil je meer te weten komen over het LVSV?
Spreek dan een bestuurslid aan en/of word lid!**

**LIBERAAL VLAAMS
STUDENTEN VERBOND
GENT EST. 1930**

HET OBJECTIVISME: RATIONEEL EGOCENTRISME

Simon Van Poucke
BESTUURLID LVSU GENT

De grondlegster van het objectivisme is Ayn Rand, een schrijfster en filosofe van Russische afkomst. In 1905 werd ze in Sint-Petersburg geboren als Alisa Zinov'yevna Rosenbaum maar in '25 emigreerde ze naar Amerika. Haar eerste belangrijke roman, 'The Fountainhead', werd gepubliceerd in 1943 en in '57 volgde haar magnum opus 'Atlas Shrugged'. In deze fictionele verhalen legt Rand aan de hand van ideaaltypische personages en hun tegenhangers haar filosofie uit. 'The Fountainhead' bijvoorbeeld handelt over de briljante architect Howard Roark. Hij leeft enkel voor zichzelf en bouwt alleen waar hij volledig achter staat. Tegenover Roark staat het typevoorbeeld van wat Rand de 'tweedehandse mens' noemt: een architect die enkel bouwt wat de massa wil, die alleen bezig is met de ander te plezieren en zo zichzelf verloochent en uiteindelijk niets meer overhoudt. Naast haar romans heeft Rand ook vele non-fictiewerken uitgebracht waarin ze haar filosofie verder uitdiept.

EXISTENCE, IDENTITY AND CONSCIOUSNESS

Het Objectivisme steunt op welbepaalde metafysische, epistemologische en ethische fundamente. Ze vindt dat het liberalisme die fundamente mist en daarom ontkent ze elk verband ermee. Haar ontologie steunt op 3 axioma's: 'existence', 'identity', en 'consciousness'. Rand zegt

Hoewel de meningen verdeeld zijn of objectivisme als een stroming binnen het liberalisme gezien mag worden, heeft het een zelfde beginpremissie: het individu en de individuele vrijheid. Het objectivisme benadrukt de onafhankelijkheid van het individu van anderen, het individu moet leven voor zichzelf met behulp van zijn eigen ratio, in afwezigheid van enige dwang. Simon bespreekt hieronder de beginselen van het objectivisme.

dat "existence exists", het bestaan bestaat en ze breidt dat verder uit naar: als iets bestaat, dan bestaat iets. Voorwaarde om te bestaan is het bezit van "an entity of a specific nature made of specific attributes". Wat geen natuur of attributen heeft, bestaat niet. Het objectivisme gelooft dus niet in enig transcendent bestaan. Verder impliceert het ook dat er iets als een objectieve realiteit bestaat, ook in afwezigheid van enige waarneming of zonder invloed van emoties, wensen of angsten.

Met 'consciousness' bedoelt ze ook dat de mens een heel fundamentele keuze moet maken: de keuze om te denken, of om niet te denken. Denken gebeurt niet automatisch,

te bereiken". Rede is zeer belangrijk om de juiste keuzes te maken en om je doel te kiezen. De rede is "one's only source of knowledge, one's only judge of values and one's only guide to action." De rede is de basistool van de mens om te overleven en daarom gaat niets hoger dan de rede en de eigen gedachte. Het objectivisme erkent wel dat menselijke kennis beperkt is, dat we vatbaar zijn voor fouten en niet direct alle gevolgen van onze kennis kunnen inschatten. De mens is daardoor bijvoorbeeld niet in staat een heel economisch systeem te plannen.

Aan een opinie dient een rationeel proces vooraf te gaan waarin je je opinie aftoetst aan je eigen normen

Haar ontologie steunt op 3 axioma's: 'existence', 'identity', en 'consciousness'

de mens kan er ook voor kiezen ongefocust mee te drijven met de massa, onnadenkend te reageren op de stimuli van buitenaf, willekeurige associaties makend. Om echt bewust te leven en een echte vrije wil te bezitten, moet je zelf je waarden en je acties bepalen. Of die acties je eigen leven vervullen is helemaal je eigen zaak, bepaald door je eigen verstand en je eigen keuzes. Niemand anders is voor jouw leven verantwoordelijk en jij bent niet verantwoordelijk voor het leven van een ander.

JE EIGEN RATIO

Als iemand kiest om bewust te leven, om echt te leven, dan zullen zijn rationale ethische principes hem leiden. Ze zullen aangeven welke acties hij moet ondernemen om die keuze waar te maken. De realiteit confronteert de mens met vele 'must's', maar ze zijn voorwaardelijk: "je moet, als ..." waarbij de als staat voor "als je een bepaald doel wenst

en waarden. De opinie van de tweedehandse mens steunt niet op ratio of op feiten, enkel op wat anderen denken dat waar is. Hij probeert de gedachten van zijn buurman te raden, die zelf die van zijn buurman probeert te raden en zo verder. Niemand denkt nog zelf na, men leeft voor en door de opinie van de ander, die ook geen eigen opinie heeft. Het collectieve onderdrukt elke individualiteit. Enkel bepalen wat het gemiddelde is en heersen over de rest. Het antoniem van ego is voor objectivisten cliché, want met individualiteit wordt ook alle creativiteit onderdrukt. Hun motto is dus dat je moet leven volgens je eigen ratio. Je moet je eigen leven leiden, voor je eigen welbevinden. Overleven is het ultieme doel van elk levend wezen, waar al de andere waarden op gericht zijn. Maar alleen het leven wordt ons gegeven, voor overleven en verder leven moeten we zelf zorgen. Om te overleven moeten we de rede gebruiken en actief ons

ego volgen.

EGOCENTRISME ALS HOOGSTE GOED

Voor Objectivisten is het eerste recht van elke mens het recht op een ego. Objectivisten promoten egocentrisme, maar niet in de (verwongen) betekenis die we daar normaal aan geven. In 'The Fountainhead' schuift Rand 'autarkie van de menselijke geest' naar voor als alternatieve term. Het staat voor leven voor jezelf, waarlijk alleen voor je eigen doelen, voor wat je zelf wilt. Het belangrijkste is dat die doelen en verlangens uit jezelf komen, dat je alleen door jezelf gemotiveerd wordt. Je handelingen kunnen dus niet primair afhankelijk zijn van de ander. Op die manier sluit je gangsters en dictators uit want roof, exploitatie, en heerschappij veronderstellen slachtoffers en dus anderen. Je mag je handelingen zelfs niet laten beïnvloeden door de verwachtingen en de reacties van anderen. Je levensdoel moet zijn om waarlijk grootse dingen te doen en écht groots te zijn, niet alleen in de ogen van anderen. Je moet op je eigen antecedenten steunen, je moet een eigen mening hebben, afgetoetst aan je eigen normen en waarden. Je eigen mening, je eigen normen en waarden vormen is moeilijk. Het is makkelijk om jezelf te laten beïnvloeden of om anderen in een bepaalde richting te stuwen. Gewoon

de mening van een ander overnemen, opdat anderen zouden denken dat je een groots denker bent, is echter zelfbedrog, dan verloochenen je je eigen ik. De lieger en bedrieger die teert op de prestaties van anderen, die door een façade zijn zelfrespect bij anderen haalt, kan zichzelf niet voor de gek houden. Hij weet dat hij in het beste geval middelmatig is. De prediker van de armen en de verworpingen vindt in hen

Het bedrog dat zegt dat streven naar macht voortkomt uit egocentrisme, drijft mensen ertoe om onzelfzuchtig te worden. Daarbij vernietigen ze niet alleen hun ego maar ook andere mensen.

vergelijkenderwijs een basis voor zijn eigen superioriteit. Wie enkel luxe wil om te kunnen showen aan anderen, streeft slechts een heel beperkt doel na. Met geld verdienen is niets mis, maar het is slechts een middel. Het kan gebruikt worden om te investeren in een bedrijf, om te scheppen, te studeren, te reizen, om een persoonlijk streven te verwezenlijken. Als je iets nastreeft louter om aan anderen reacties te ontlokken, zal het je nooit gelukkig maken. Dan blijf je afhankelijk van die reacties.

Roem, bewondering, populariteit, zelfs louter opgemerkt willen worden en jalousie komen allemaal van anderen. Het zijn geen egocentrische beweegredenen want ze stellen de waardebevestiging, het denken en de geest van anderen boven je eigen geest en je geest is het belangrijkste dat je hebt. Als je dat opgeeft, leef je louter door de ander, ten koste van zelfrespect. Als je jezelf niet respecteert, kan je ook voor anderen geen respect opbrengen, kan je geen liefde voelen. Echt egocentrisme houdt enkel rekening met eigen normen en waarden. Echt egocentrisme heeft geen nood aan waardering noch aan bijval.

In onze hele geschiedenis hebben we geleerd tirannen, keizers, dictators, leiders van vakverenigingen, enz. te beschouwen als exponenten van een egocentrische levenshouding. Maar ook

macht is geen egocentrisch streven. Macht impliceert het onderwerpen van anderen; machtigen leven dus enkel ten koste van en dus door anderen en niet voor hun ego. Vermits zij anderen van hun vrijheid beroven zijn ze voor objectivisten de ergste soort tweedehandse mensen. Het bedrog dat zegt dat streven naar macht voortkomt uit egocentrisme, drijft mensen ertoe om onzelfzuchtig te worden. Daarbij vernietigen ze

niet alleen hun ego maar ook andere mensen.

ONZELFZUCHTIGHEID

Onzelfzuchtig zijn, is voor een objectivist het ergste dat je kan doen. Het betekent niets begeren, niet om je ego geven, jezelf volledig overgeven aan de massa en je laten meedrijven op hun overtuigingen en gedachten. Dan vertegenwoordig je enkel de massa, dan schakel je je eigenheid uit en verraad je je ego. Zo kan je nooit gelukkig worden. Geluk is iets persoonlijk en het kan alleen bereikt worden als je je eigen verlangens vervult. Het leed wordt veroorzaakt doordat we ons geluk in anderen zoeken en geen tijd hebben om stil te staan bij eigen verlangens. Als je waarlijk onzelfzuchtig bent en je ego hebt vernietigd, kan je ook geen eigen verlangens meer hebben. Dan kan je enkel nog zoeken naar de stempel van de tweedehandse mens: prestige, een stempel van goedkeuring. Dan leef je echter door de ander en dat kan nooit echt geluk brengen.

Toch schakelen we zelfopoffering gelijk aan grootsheid. Maar kan een mens zijn integriteit en eer, zijn overtuigingen en idealen, de oprechtheid van zijn gevoelens, de onafhankelijkheid van zijn denken, zijn vrijheid laten vallen? Dan verliest hij zichzelf, zijn eigenheid. Dat is tegennatuurlijk, het instinct tot zelfbehoud verzet zich ertegen. Als zelfopoffering de onbereikbare norm wordt, voelt de mens zich schuldig. Dan verloochent hij al gauw

al zijn idealen, zijn aspiraties en zijn eigenwaarde.

Toch predikt de meerderheid altruïsme. Altruïsme dat volgens de gangbare normen al snel vervalt in anderen opdringen wat 'men' denkt dat goed voor hen is. Dienen impliceert iemand die hem laat dienen. Wie zich laat dienen, is van zijn helper afhankelijk en wordt een parasiet die door die helper leeft. Rand vergelijkt het met slavernij, als lichamelijke slavernij al zoveel weerzin wekt, hoeveel erger is geestelijke dienstbaarheid dan niet? De slaaf verzet zich en vindt zijn situatie oneerlijk, maar men ondergaat geestelijke dienstbaarheid vrijwillig. De mens die uit liefde slaaf wordt, verliest alle eergevoel, haalt de menselijke waardigheid naar beneden en ondermijnt het begrip liefde. Zelfopoffering voor de ander is echter de essentie van het altruïsme; het brengt alleen wederzijds verderf teweeg. Volgens sommigen is dienen hun plicht, want de mens is slecht van bij de geboorte. Zo een redenering zorgt ervoor dat mensen ook effectief slecht gaan leven. "De mens-aanbidders zijn zij die het hoogste potentieel in de mens zien en ernaar streven het te verwezenlijken. De mens-haters zijn diegene die de mens beschouwen als een hulpeloos, berooid, verachtelijk wezen – en hun uiterste best doen om hem nooit het tegendeel te laten ontdekken."

Toch predikt het altruïsme leven voor anderen, je onderwerpen aan het collectieve. Dat collectief (het ras, de klasse of de staat) is altijd het excuus voor tirannie, waar ook ter wereld. Het collectief en het algemeen belang heeft reeds vele moorden goedgepraat en nog steeds worden mensen geofferd voor het grotere, altruïstische doel. In de tijd van Rand bijvoorbeeld zat Europa geprangd tussen het collectieve van de Sovjetunie (het volk boven het individu) en het collectieve van het Naziregime (het ras boven het individu). Het collectieve kan niets goed brengen, kan zelfs niet eens echt bestaan. Een mens kan zijn lichaam niet delen met anderen, net zomin als hij zijn geest kan delen. Je kan niet ademen via een collectieve long. Je kan wel eten verdelen, maar je kan het niet met een collectieve maag verteren. Denken is ook individueel, een collectieve beslissing is slechts een compromis

van individuele gedachten en een compromis is altijd zwakker dan het origineel. Je kan wel ideeën erven en verder ontwikkelen, maar de scheppende gave zelf blijft individueel, die kan je niet erven, lenen of delen. De scheppers die deze gave bezitten, zijn egocentrisch. Je kan immers alleen denken met je eigen hersenen en werken met je eigen handen. De tweedehandse mens doet niet, hij maakt de indruk dat hij doet. Hij schept niet, hij pronkt.

DE SCHEPPENDE MENS

De scheppende mens heeft de mensheid al veel vooruit geholpen. Volgens Rand deed hij dat uit egocentrische beweegredenen. De ontdekker van het vuur "werd beschouwd als een boosdoener die omgang had met een demon". De uitvinder van het wiel "werd beschouwd als een grensschender die zich in verboden terrein had gewaagd". Penicilline werd als misdadig beschouwd. Nog steeds worden er grote denkers en pioniers belachelijk gemaakt, als raar bevonden. De scheppende mens is dus niet altruïstisch, want hij wordt tegengewerkt. Hij is egocentrisch; denken, voelen, handelen en oordelen zijn functies van het ego. Scheppende mensen, echt grote mensen, weigeren zich te onderwerpen aan de massa ook al heeft de mensheid de neiging om pioniers te verachten omdat zij echt vrij zijn. De tweedehandse mens is bang van de vrije mens omdat de tweedehandse mens leeft door anderen. Hij moet zijn miserabele persoonlijkheid opdringen aan anderen, maar hij kan niet bestaan door de onafhankelijke mens. De scheppende mens denkt zelf, anders dan de anderen, terwijl ons voorgehouden wordt dat we het tegenovergestelde moeten doen. Scheppende mensen zijn belangrijk voor de wereld, vermits zij hem

draaiende houden.

Toch bewonderen we wie meer weggeeft meer dan wie maakt. Toch wordt weggeven als de hoogste deugd gezien, ook al kan je niets weggeven dat niet eerst geschapen is. Waarom is het goed als iemand anders iets heeft, maar niet als jij zelf iets bezit? Als plezier en geluk goed zijn, waarom zijn ze dan moreel verantwoord als ze door de ander ervaren worden, maar niet door jezelf?

ANDEREN HELPEN

Hoewel het zo lijkt, zijn Objectivisten er niet tegen om anderen te helpen. Objectivisten vinden dat je moet helpen vanuit jezelf, vanuit je eigen motieven. Helpen kan niet draaien om wat anderen of de persoon die je helpt van je zullen denken of hoe ze zich zullen voelen. Helpen gaat alleen om de handeling zelf. "Voor je iets voor mensen kunt doen, moet je weten hoe je de dingen gedaan moet krijgen. Maar als je iets gedaan wilt krijgen, moet je houden van het doen, van de handeling, niet van de secundaire consequenties." In *The Fountainhead* doet Howard Roark iets wat men 'onzelfzuchtig' zou noemen. Hij maakt de plannen voor een sociaal huisvestingsproject waarvoor een andere architect alle roem, al het geld, alle beloningen die de maatschappij hem kan bieden,

zal ontvangen. Die beloningen interesseren Roark niet, het gaat er hem om dat hij het gebouw kan ontwerpen en bouwen. Zijn redenen zijn dus heel erg egocentrisch, maar hij zorgt er wel voor dat het huisvestingsproject er komt. Hij ontwerpt het huisvestingsproject ook niet voor de armen, hij wil het architecturale probleem oplossen. Zijn enige doel is goed te bouwen maar daardoor helpt hij wel anderen. Roark is tegen de financiering van het project via belastingen. Hij verkiest om zijn goedkope, efficiënte woningen open te stellen voor iedereen, ook zij die eigenlijk iets duurder kunnen betalen. Hij is tegen discriminatie en tegen belastingen. Objectivisten vinden, zoals ook vele liberalen, belastingen diefstal. Het zouden vrijwillige bijdragen moeten zijn, bijvoorbeeld door mensen vrijwillig te laten betalen voor de diensten die ze gebruiken. Voor Rand straffen belastingen de mensen die niet in staat zijn om te weinig te verdienen.

HET RECHT OM TE LEVEN

Voor objectivisten heeft ieder individu hetzelfde fundamentele recht om te leven. Daaruit vloeien de indirecte rechten van vrijheid, eigendom en het nastreven van geluk voort. Ieder individu heeft het morele recht om te doen wat zijn eigen moraliteit ingeeft. Bovendien heeft hij het recht om de producten van zijn inspanning te houden. Deze rechten zijn echter negatief: men moet de rechten van de ander respecteren en bovendien slaan de rechten enkel op een

recht om te doen, niet op een recht op resultaten. Positieve rechten, collectieve rechten of dierlijke rechten verwerpen ze.

De mens heeft dus het recht op individuele vrijheid. Hij heeft het recht om zijn denkvermogen te gebruiken zonder dwang. Onder dwang kan zijn geest niet werken en zijn denkvermogen is het belangrijkste dat de mens heeft. Hij heeft het zelfs nodig voor de meest primitieve dingen, bijvoorbeeld om voedsel te

Het enige dat zij nodig acht, zijn “the police, to protect men from criminals—the armed services, to protect men from foreign invaders—the law courts, to settle disputes among men according to objectively defined laws”

bemachtigen. Hij heeft het nodig om te planten en te oogsten, om te jagen en zijn jachtwapens uit te denken. Bovendien is de ratio het belangrijkste instrument om het leven goed te kunnen leiden, zoals eerder al beargumenteerd. Daarom zijn objectivisten gekant tegen dwang. Alle dwang, of die nu van een crimineel of van een overheid komt, is immoreel, net als alle indirecte vormen van dwang zoals bedreigen, fraude en contractbreuk. Bovendien is dwang in strijd met rationaliteit. Alle redelijke ideeën kunnen zich beroepen op overtuigende argumenten. Als dwang nodig is, toont dat aan dat er geen voldoende argumenten gevonden kunnen worden en dus dat het idee irrationeel is. Iemand door dwang zijn eigen oordeel, zijn waarden en overtuigingen laten verloochenen is dus immoreel.

Het kapitalisme is het enige moreel aanvaardbare economische systeem. Het is het enige systeem

dat individuele rechten garandeert en dwang vermijdt. Rand beschrijft het als “full, pure, uncontrolled, unregulated laissez-faire capitalism”. Alleen transacties waarbij beide partijen voordeel hebben, volledig vrijwillige transacties dus, kunnen wettig zijn. Bovendien biedt het kapitalisme het meeste voordeel voor de armen. Rand ziet echter wel een plaats voor de staat. Voor haar is de staat gelegitimeerd

en zelfs noodzakelijk om individuele rechten te garanderen. De staat moet echter beperkt blijven en heeft alleen de rechten die door de burgers aan hem gedelegeerd worden. Het enige dat zij nodig acht, zijn “the police, to protect men from criminals—the armed services, to protect men from foreign invaders—the law courts, to settle disputes among men according to objectively defined laws”. De wetten moeten naast

objectief ook specifiek zijn en dan zal de rationele mens ze van zelf aanvaarden om in een vrije, beschaafde wereld te leven. Wetten

mogen verder niet zorgen voor positieve discriminatie, welke Rand een vorm van racisme vindt. Rand beargumenteert ook nog andere, praktische meningen die meestal aanleunen bij het liberalisme. Zo is ze bijvoorbeeld voor abortus, tegen censuur en tegen minimumlonen.

De levenswijze die het objectivisme voorschrijft, worden door Rand zelf in Atlas Shrugged bij woorden van John Galt krachtig samengevat: “The world will change when you are ready to pronounce this oath: I swear by my Life and my love of it that I will never live for the sake of another man, nor ask another man to live for the sake of mine.”

VOLG ONS OP TWITTER, FACEBOOK OF LVSVGENT.BE!

LVS Gent
Non-profitorganisatie · Gent · Info bewerken

Prikkord
Verborgen berichten

Info
Activiteiten van vrienden
Twitter
Foto's
Forum
Notities
Evenementen
BEWERKEN

Over **Bewerken**

Liberaal - Partijonafhankelijk - Pluralistisch - Politiek-Filosofisch -

LVS Gent
De nieuwe Europese klassiek liberale koepelorganisatie ESFL waar ook LVSV Nationaal toe behoort, organiseert zijn eerste conferentie in Leuven! Zorg dat je er bij bent, want de lezingen en discussie die er zullen plaatsvinden beloven voor iedereen uitermate interessant te zijn!

European Students For Liberty Conference
Locatie: Katholic University of Leuven
Tijd: vrijdag 18 november 2011 15:00

466 weergaven · 0,43% feedback

LVS Gent

@lvsvgent Ghent

Liberaal Vlaams Studentenverbond Gent

<http://www.lvsvgent.be>

Edit your profile →

Tweets

Favorites

Following

Followers

Lists ▾

lvsvgent LVSV Gent

European Students for Liberty Conference: Be there or be square: facebook.com/event.php?eid=...

1 Sep

lvsvgent LVSV Gent

Ziet u iets in de lange geschiedenis van LVSV Gent en hoopt u dit project te steunen? Wordt erelid! Mail secretariaat.lvsvgent@gmail.com

23 Aug

lvsvgent LVSV Gent

Kruip in de pen voor de 1ste Neohumanisme! Stuur je tekst naar redactielvsvgent@gmail.com, deadline 31/08... lvsvgent.be/neohumanisme

Liberaal Vlaams Studentenverbond

Het Liberaal Vlaams Studentenverbond (LVS) Gent is een politiek-filosofische studentenvereniging, reeds actief sinds 1930. Pluralisme, openheid en partijonafhankelijkheid zijn onze voornaamste kenmerken. Via debatten, discussieavonden en lezingen trachten wij de Gentse student warm te maken voor een filosofisch onderbouwd liberalisme. Het studentieke krijgt echter ook onze aandacht, aan de hand van cantussen, bierbowling en uitstapjes verkennen we ook de minder formele gebieden van het Gentse studentenleven.

Aankondigingen
LIBERALISME
LVSV
BESTUUR
CONTACT
SPONSORS
LINKS

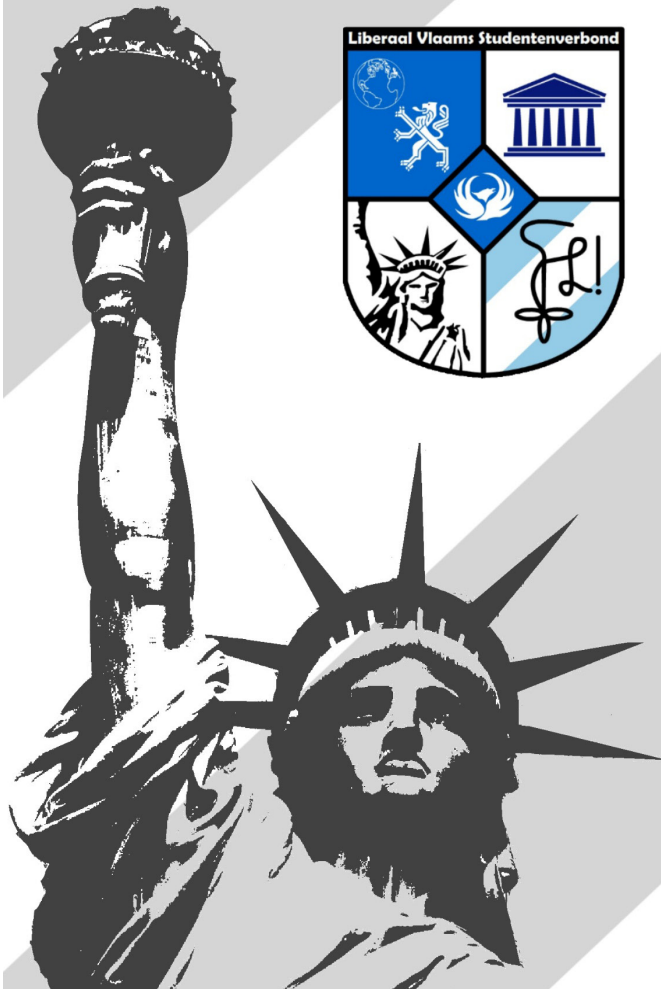
LIBERALISME
NEOHUMANISME
FOTO'S
ERELIDEN
LINKS

Blog **Kalender**

Aankondigingen
Besluit LVSV Gent 2011-2012
Datum: 13 May 2011 Author: Pol@lvs.vlaanderen.be
Gisteravond werd het besluit voor het 81e werksjaarg van LVSV Gent verkozen.
We zijn blij u deze zeer gemotiveerde groep te mogen voorstellen.

WOENSDAG 5 OKTOBER: JAARLIJKS OPENINGSDEBAT

VIND DE DEFINITIEVE LOCATIE OP ONZE WEBSITE!

OPENINGSDEBAT

met

Siegfried Bracke

Rik Torfs

Alexander De Croo

John Crombez

Wouter Devriendt

Charles Michel

Paul Magnette

WOENSDAG 5 OKTOBER

INSIDER TRADING: ENKELE ETHISCHE OVERPEINZINGEN

Patrice Viaene
OUD-VOORZITTER LVSU GENT

"It is a curious fact that this sort of knowledge should today be generally regarded with a kind of contempt and that anyone who by such knowledge gains an advantage over somebody better equipped with theoretical or technical knowledge is thought to have acted almost disreputably. To gain an advantage from better knowledge of facilities of communication or transport is sometimes regarded as almost dishonest, although it is quite as important that society make use of the best opportunities in this respect as in using the latest scientific discoveries." F.A. Hayek - The Use of Knowledge in Society [3]

Natuurlijk kunnen we de ethische vraag slechts doorgronden indien we ons onderzoeksobject beknopt definiëren. Welnu insider trading kunnen we eenvoudigweg omschrijven als het verhandelen van effecten in je eigen financiële voordeel op basis van niet-publiek gemaakte informatie.[4] De insiders, dit kunnen de managers, grootaandeelhouders, werknemers of zelfs toevallige aanhoorders zijn, exploiteren eigenlijk in de praktijk de theoretische premisse van de Efficient Market Hypothesis(EMH). [5] De halfsterke variant van deze theorie stelt dat de prijs van een effect op de kapitaalmarkt alle informatie weerspiegelt die publiek beschikbaar is van dat effect.

Op 1 december 1986 prijkte volgende titel op de cover van het wereldvermaarde magazine Time: "Investor Ivan the Terrible Boesky: making millions with your money".[1] Slechts 16 dagen voordien werd Boesky beschuldigd door de Amerikaanse toezichthouder, the Securities and Exchange Commission(SEC), voor het verhandelen van effecten op basis van insider information. De vlotte financier had in de golden eighties onder meer een fortuin van om en bij de 200 miljoen dollar vergaard door te investeren in ondernemingen waarvan hij werd getipt dat ze het voorwerp gingen uitmaken van een overname. Zo maakte hij ongelofelijke winsten door net voor de publieke bekendmaking van een vijandige overname, aandelen te kopen van de targets. Zijn succesverhaal stopte abrupt in 1986 toen hij werd aangeklaagd en werd veroordeeld tot drie jaar gevangenis, waarvan hij 2 jaar achter de tralies doorbracht. De celstraf lijkt op het eerste zicht gerechtvaardigd. Insider trading is toch unfair?[2] De kernvraag van dit kort werkstuk is echter niet of de celstraf van Ivan Boesky, vereeuwigd als Gordon Gecko in Wall Street en nu recent Wall Street II, terecht was. Onze vraag is fundamentele: "Is insider trading per definitie onethisch?"

Insiders, die beschikken over niet publieke informatie, profiteren van hun specifieke kennis en kunnen aldus aandelen ofwel aan een lage prijs aankopen of aan een hoge prijs verkopen en zodoende een winst opstrijken.

Vooral in de Verenigde Staten is reeds lang een verhit debat aan de gang omtrent de economische en ethische wenselijkheid van insider trading. Daar de SEC de macht heeft om op te treden tegen insider trading is het juridisch debat in de praktijk wellicht beslecht in het voordeel van de voorstanders van een verbod [6].

zijn van een van beide perspectieven. Eindigen doen we met een analyse op basis van het fairness en difference principle van John RAWLS. Deze liberale [7: Natuurlijk bedoeld in de Angelsaksische zeer brede betekenis die in het politieke spectrum kan slaan op zowel het sociaalliberalisme als de sociaaldemocratie.] theorie van rechtvaardigheid verbindt in een bepaalde zin beide conflicterende theorieën.

ARGUMENTEN PRO EN CONTRA

PRO: Insider trading is efficiënt

Insider trading kunnen we eenvoudigweg omschrijven als het verhandelen van effecten in je eigen financiële voordeel op basis van niet-publiek gemaakte informatie

Ethische overpeinzingen moeten zich echter kunnen losweken van de slechts democratisch besliste juridische werkelijkheid. In wat volgt beschrijven we kort de verschillende traditionele ethische perspectieven die kunnen worden gebruikt voor een analyse van insider trading. We focussen ons enerzijds op de utilitaristische theorie en anderzijds op de libertarische rights theory . Daarbij halen we een aantal ethische en economische argumenten aan in het debat die meestal een toepassing

Velen beroepen zich op een van de meest bekende discipelen van de law & economics-beweging Henry MANNE en beweren dat de legalisering van insider trading efficiënt zou zijn en dus voordelig voor de samenleving.[8] Op het eerste zicht proberen de voorstanders op deze manier natuurlijk het debat te a-moraliseren. In die zin blijft de ethiek nog steeds spelen. Voornamelijk twee argumenten moeten de veronderstelling dat insider trading een positive sum-game is staven:

insider trading zorgt voor een betere en snellere reflectie van informatie in de prijs, en maakt een efficiënte beloning van de managers mogelijk.

Vooreerst zou de legalisering van insider trading ervoor zorgen dat de marktprijs sneller en nauwkeuriger wordt gereflecteerd. De correcte prijs wordt beter weerspiegeld en de aandelenkoersen zijn minder volatiel in het voordeel van alle marktpartijen. [9] Insider trading heeft met andere woorden een signaalfunctie op de kapitaalmarkt voor de outsiders en zorgt voor een extra communicatiekanaal voor informatie die niet openbaar is gemaakt. Dit argument is niet moeilijk te begrijpen. Veronderstel een aandeel van een olieonderneming X op tijdstip 1 die waardeert aan 5 euro. Onderneming X heeft echter net een veelbelovend olieveld ontdekt. Slechts enkele insiders zijn hiervan op de hoogte. Indien de informatie over het olieveld binnen 4 maanden publiek wordt gemaakt op tijdstip 2 dan is het duidelijk dat de prijs ongelofelijk sterk zou stijgen, tot bijvoorbeeld 20 euro per aandeel. Deze prijsstijging gebeurt plotseling, wat natuurlijk de volatiliteit in de hand werkt en het vertrouwen van een risico-averse investeerder in de kapitaalmarkt doet afnemen. Welnu, indien men insider trading zou toelaten dan zouden de prijzen veel geleidelijker stijgen. De reden daarvoor is dat de outsiders via de grotere hoeveelheid verhandelde effecten of via lekken van de outsiders zouden merken dat het aandeel ondergewaardeerd is en dat niet alle informatie in het aandeel is opgenomen. Op die manier zouden ze tussen het ontstaan van de informatie en de bekendmaking hun aandelen aan een reeds correctere prijs kunnen verhandelen. Tussen tijdstip 1 en 2 zou het aandeel dan bijvoorbeeld kunnen stijgen van 5 naar 10 en vervolgens naar 15 euro enzovoort. Het direct gevolg is een kleinere volatiliteit en een grotere zekerheid voor de andere investeerders. De efficiëntere prijsvorming zou volgens ENGLE niets meer zijn dan: *“The balancing of market asymmetries into temporary equilibrium is nothing other than Adam Smith’s invisible hand applied not to butchers and bakers but to stock traders.”* [10] Dit argument waarbij insider trading

de prijsvorming optimaliseert kan natuurlijk worden bekritiseerd. Als het essentiële voor de outsiders informatie is dan kunnen we vooreerst veronderstellen dat de beste oplossing er gewoon in bestaat om de onderneming te verplichten om de informatie bekend te maken aan het publiek. Dit is bovendien een mechanisme dat in vele wetten inzake insider trading is opgenomen.[11] Het tegenargument van de voorstanders van een legalisering is dan weer dat nooit alle informatie bekend gemaakt *moet* [12] worden of kan worden. In het tweede geval kunnen we zo bijvoorbeeld denken aan zeer complexe financiële informatie die mogelijks niet wordt begrepen door een gewone investeerder.[13] Door insiders toe te laten te handelen op basis van niet-openbaar gemaakte informatie wordt toch een signaal gegeven aan de investeerders over informatie die onmogelijk verpakkbaar is in een publieke mededeling. Bovendien kan de niet-openbaarmaking van bepaalde informatie, zoals we in de volgende paragraaf zullen zien, een stimulans zijn voor het management om te innoveren. Kortom zoals MANNE zelf zegt: *“insider trading acted as a replacement for public disclosure of the information, preserving market gains of correct pricing while permitting the corporation to retain the benefits of nondisclosure.”* [14]

De basispremissie van het tweede efficiëntieargument, de efficiënte beloning van de managers, is gestoeld op het feit dat in onze moderne onderneming de controlerechten, behorend tot het management, worden gescheiden van de eigendomsrechten, die bij de aandeelhouders liggen. De Schumpeteriaanse entrepreneur is als het ware in tweeën gesplitst. Het direct gevolg is dat de managers financieel moeten worden gestimuleerd. [15] Insider trading is hier het perfecte instrument om dit principal-agent-probleem te remediëren. Er wordt dan immers een stimulans gegeven aan de managers om te innoveren door hen zelf als eerste de vruchten te laten plukken van de goede prestaties van de onderneming. In tegenstelling tot bijvoorbeeld een vast salaris, zullen de voordelen van insider trading pas ex post worden toegekend aan de managers en perfect in overeenstemming zijn met de waarde en dus de nieuwe ideeën door hen gecreëerd. Niet alleen de directe beloning van de managers wordt efficiënter. Door insider trading te legaliseren vermijdt een onderneming hoge transactiekosten voor de heronderhandeling van de loonpakketten en de selectie van risicominnende managers.[16] Kortom de efficiëntere beloning

komt de gehele onderneming en dus ook de outsiders ten goede: insider trading is een positive sum-game. In dit argument ontdekken we nogmaals de in se utilitaristische grondslag van het efficiëntieargument.

Niettemin is ook dit tweede argument niet immuun voor kritiek. Managers kunnen soms andere belangen hebben. Denken we maar aan een manager die enkel speculeert op zijn royale gouden parachute, op korte termijn ageert en bepaalde informatie manipuleert. Daarnaast kan de manager ook doelbewust slecht nieuws verspreiden en de winst opstrijken door aan short selling te doen.[17] Het is bijgevolg duidelijk dat de belangen van de outsiders en insiders niet altijd congrueren. Er zijn bovendien nog andere mogelijkheden om de managers efficiënt te belonen. Een stock-option-plan waarbij de managers verplicht worden om hun opties een ruime tijd aan te houden lijkt een even efficiënter alternatief. De manager kan de vruchten plukken van zijn werk en wordt belemmerd om slecht te presteren of vroeg te vertrekken. Tenslotte kunnen we ook stellen dat niet alleen managers insiders zijn. De taxichauffeur die tijdens zijn werkuren de CFO en CEO van bedrijf X in zijn wagen hoort spreken over hun plannen om een grote concurrent over te nemen is immers ook een insider. Van een direct verband tussen de bedrijfsprestaties en insider trading zal geen sprake zijn als de taxichauffeur zijn broker belt om aandelen van bedrijf X te kopen. Kortom, het beloningsargument voor de legalisering van insider trading is derhalve niet altijd even solide.

CONTRA: insider trading is niet efficiënt

Het efficiëntieargument berust vanzelfsprekend op een economische calculus. Door de baten en kosten af te wegen kunnen we oordelen of insider trading al dan niet tolereerbaar is. Het verbaast daarom niet dat ook tegenstanders zich beroepen op het efficiëntieargument. Zij stellen namelijk dat het ongereguleerd toelaten van insider trading kan resulteren in een wantrouwen vanwege de outsiders, de andere investeerders op de kapitaalmarkt. De outsiders kunnen immers het

gevoel hebben dat enkel de insiders profiteren van bepaalde informatie. De grondslag van dit argument komt dan ook overeen met het debat over fairness dat we verderop behandelen. Rechtseconomisch vindt deze these echter zijn grondslag in het principe van adverse selection. [18] Investeerders zullen bij de niet-betugeling van voorwetenschap immers vanuit hun risico-averse opstelling redeneren dat er bij elke onderneming wel een mogelijkheid bestaat van insiders trading. Het resultaat is dat deze investeerder

Hierboven behandelden we de ethische vraag voornamelijk vanuit een utilitaristische context. Het al dan niet fair karakter van insider trading kan ook vanuit andere perspectieven worden onderzocht.

een Akerlofiaanse lemon's premium aanrekent, of zelfs de markt verlaat. Finaal kan de markt volledig opdrogen of zelfs ineensstorten.

Vanzelfsprekend moeten we ook hier wederom een kanttekening maken. De legalisering van insider trading zal slechts inefficiënt zijn indien de efficiëntieargumenten pro insider trading niet van toepassing zijn of kwantitatief de contra-argumenten niet overtreffen. Een afweging is derhalve noodzakelijk.

IS INSIDER TRADING RECHTVAARDIG?

Zoals we reeds aanhaalden zou het vertrouwen in de kapitaalmarkt ondermijnd kunnen worden door insider trading. De voornaamste reden hiervoor is wellicht dat de outsiders zich onrechtvaardig behandeld voelen. Hierboven behandelden we de ethische vraag voornamelijk vanuit een utilitaristische context. Het al dan niet fair karakter van insider trading kan ook vanuit andere perspectieven worden onderzocht. De voorstanders bevinden zich zoals reeds aangehaald in het klassiek liberaal kamp. Tegenstanders van de laissez-faire inzake insider trading beroepen zich op het eerste zicht vooral op intuïtie. Niettemin zouden we insider trading theoretisch ook vanuit een Rawlsiaans perspectief kunnen beoordelen. Hierna bespreken we beknopt de voornaamste ethische posities.

Het argument van Joe Sixpack is

eenvoudig en op het eerste zicht zeer aantrekkelijk: insider trading is gewoon onrechtvaardig of zoals een studente het uitdrukte "it's just not right".[19] Volgens MCGEE mogen dergelijke argumenten evenwel geen of slechts een minimale rol spelen in een ethisch debat: "Perhaps emotion does have a valid role to play in business ethics. However, the role should be minor, at best, and emotion certainly is insufficient to carry an ethical argument. Emotional appeals smack of sophistry and have no place in any kind of intellectual

discussion." We neigen deze auteur als ethische observator gelijk te geven. Vanuit macroperspectief is het onhoudbaar om je eigen emoties volledig de vrije loop te laten in een ethische beoordeling. Vanuit het perspectief van de ethische actor zelf, bij insider trading de insider of de outsider, mogen we echter emoties niet uitsluiten. De recente crisis op de financiële markten en de algemene tendensen op de beurs bewijzen dat emoties een fundamentele rol spelen.

We zijn het echter eens met MCGEE dat puur appelleren aan de emotie onhoudbaar is in een ethische analyse. We zouden ons daarom kunnen afvragen hoe RAWLS de al dan niet legalisering van insider trading zou hebben beoordeeld. Het mooie aan het denken van RAWLS betreft het gegeven dat hij in tegenstelling tot het "it's just not right"-argument de al dan niet fairness een rationele basis geeft. Vanachter een sluier van onwetendheid zullen rationele individuen immers in de original position een aantal basisprincipes kiezen voor de nog in te richten samenleving.

De eerste normatieve regel die neutrale observatoren vanachter hun sluier zouden kiezen volgens RAWLS omschrijft hij als volgt:

"each person is to have an equal right to the most extensive scheme of equal basic liberties compatible with a similar scheme of liberties for others."[20]

Met andere woorden: ieder individu heeft recht op een aantal basisvrijheden. Belangrijk is dat deze eerste regel prioriteit heeft en prevaleert op de tweede normatieve regel, *difference principle*, die luidt als volgt:

“social and economic inequalities are to be arranged so that they are both

- (a) to the greatest expected benefit of the least advantaged and
- (b) attached to offices and positions open to all under conditions of fair equality of opportunity.” [21]

Hoe beoordelen we insider trading nu in het licht van deze rechtvaardigheidsprincipes?

Uitgaande van de eerste prevaleerende regel inzake basisvrijheden zouden we kunnen veronderstellen dat we vanuit een Rawlsiaanse analyse zeer dicht komen bij het libertarische standpunt. De insiders hebben de vrijheid of het recht op eigendom van de informatie die ze hebben vergaard. In die zin is de legalisering van insider trading gerechtvaardigd. Niettemin is deze redenering niet volledig correct. Twee opmerkingen moeten worden gemaakt. De eerste betreft een kritiek op het libertarische argument, het tweede een essentiële nuancering van het eerste principe van RAWLS.

Eenzijds kunnen we ons afvragen of het recht van de insiders om te handelen op basis van hun geprivilegieerde informatie wel berust op een duidelijk eigendomsrecht. [22] Wie heeft bijvoorbeeld het eigendom of informatie aangaande een opkomende M & A-deal? Zijn dit de managers alleen? Of ook de investeringsbanken die vooraf werden gecontacteerd? Eigendom impliceert een alleenrecht over een goed. In het geval van insider trading waarbij informatie een immaterieel goed is ligt dit niet zo makkelijk. Bovendien kunnen we ons afvragen of die informatie niet gewoon het eigendom is van de onderneming als geheel. Vanuit een stake-holder-model kunnen we dan redeneren dat ook de werknemers recht hebben op deze informatie. Kortom de outsiders, of de aandeelhouders die toch zeker de eigenaars zijn van de onderneming, hebben a fortiori recht

op de informatie. Het libertarische eigendomsrecht is derhalve niet zo helder als sommigen zouden willen doen uitschijnen.

Anderzijds, en misschien nog belangrijker, kunnen we veronderstellen dat dit eigendomsargument ook niet volledig in overeenstemming is met de theorie van RAWLS. De politieke filosoof stelt immers:

“Of course liberties not on the list, for example, the right to own certain kinds of property (e.g. means of production) and freedom of contract as understood by the doctrine of laissez-faire are not basic; and so they are not protected by the priority of the first principle.” [23]

Met andere woorden het absoluut eigendomsrecht waarop de proponenten van de rights theory zich beroepen maakt vanuit een Rawlsiaans analyse geen deel uit van het basispakket van rechten en vrijheden. Natuurlijk is het eigendomsrecht ook belangrijk voor RAWLS, hij zweert tenslotte de markteconomie niet volledig af. Van een absoluut eigendomsrecht is echter geen sprake. Het komt er dus op aan om insider trading tevens vanuit de tweede normatieve regel te onderzoeken: het difference principle. Met dit principe in het achterhoofd zal de legalisering van insider trading ethisch aanvaardbaar zijn indien de ongelijke verdeling van informatie in het voordeel van de insiders uiteindelijk de minst begunstigen ten goede komt. Een belangrijke vraag die zich bij deze analyse natuurlijk opdringt is wie de minst begunstigen zijn? RAWLS bedoelt duidelijk de echt minst bedeeden van de samenleving. [24] De outsiders bij insider trading, in de hoedanigheid van de aandeelhouders in de onderneming, behoren wellicht niet tot deze categorie. Voor de eenvoud kunnen we hen echter als minst begunstigen beschouwen. Bovendien kunnen we veronderstellen dat de voordelen van deze ongelijkheid de kapitaalmarkt ten goede zullen komen en zo uiteindelijk de gehele samenleving en dus de minst begunstigen. In concreto moeten we bij het difference principle eerst vertrekken van (b) of het fair equality of opportunity-criterium. Zo zouden we ons kunnen afvragen of iedereen gelijke kansen heeft om insider te worden. Kan

elkeen in de samenleving manager, of meerderheidsaandeelhouder worden in een onderneming en zo een mogelijke insider worden? Een antwoord op deze vraag zal natuurlijk voor een groot stuk afhangen van de algemene rechtvaardigheid van een samenleving zoals onder meer bepaald door het onderwijs. Momenteel is de sociale mobiliteit in de westerse landen toch aanzienlijk en kunnen we stellen dat het niet onmogelijk is voor iemand uit een modaal gezin om de hoogste trappen in de economische samenleving te beklimmen. Om het concreet te stellen: de kans dat u of ik ooit een insider worden is niet nihil. Niettemin zijn absoluut gelijke kansen een utopie, hetgeen RAWLS wellicht ook beseftte toen hij zijn difference principle neerpande.

Inzake het tweede facet van dit principe waarbij insider trading “to the greatest expected benefit of the least advantaged” moet zijn kunnen we eigenlijk refereren naar wat we hierboven hebben besproken in verband met de efficiëntie. Puur utilitaristisch zal dit criterium van RAWLS echter niet zijn daar hij eerder opteert voor Pareto-efficiëntie waarbij minstens een persoon en dan vooral de zwakkeren in de samenleving beter af zijn. Toch kunnen we dan opnieuw verwijzen naar bovenvermelde argumenten en ons afvragen of insider trading bijvoorbeeld een efficiënte manier is om de managers te belonen en of de legalisering het vertrouwen in de kapitaalmarkt zou versterken. Een positief antwoord op deze vragen zal in een samenleving met een minimum aan gelijke kansen uiteindelijk baten op leveren voor eenieder. De efficiënte allocatie van kapitaal kan immers de ganse economie ten goede komen. We kunnen dus veronderstellen dat RAWLS wellicht niet bij voorbaat de legalisering van insider trading zou uitsluiten.

Vanuit klassiek liberaal perspectief tenslotte, wordt echter zonder meer gepleit voor de legalisering van insider trading. Zo stelt de Amerikaanse professor in business ethics Tibor MACHAN expliciet: “In fact, acting on such information can be prudent, exhibiting good business acumen, whenever it does not involve the violation of other’s rights. The conventional view rests on the belief that others

have a right to one's revealing to them information one has honestly obtained ahead of them. But there is no sound general moral principle that requires this.”[25] Zolang geen negatieve vrijheden worden aangetast of contractuele rechten[26] geschonden door de insiders zien zij geen graten in een verbod op insider trading. Dit standpunt is op het eerste zicht extreem. Toch werpt het een interessant licht op ons vraagstuk. Is het immers niet normaal in een markteconomie dat bepaalde partijen over meer informatie beschikken en dit (wellicht tijdelijk) voordeel uitbuiten? Is het rechtvaardig om het voordeel van de insider zomaar te ontnemen? Is de intentie om een ten alle koste een level playing field te willen creëren voor iedere marktpartij eigenlijk niet in strijd met een markteconomie? Zowel MCGEE[27] , ENGLE[28] als MACHAN kaderen de kritiek op insider trading bovendien in een ruimer perspectief en vermoeden dat de motieven om insider trading te verbieden te wijten zijn aan een algemeen antikapitalistisch sentiment. Zo zegt MACHAN: *“Because of this we may suspect that the opposition to insider trading is more likely the result of widespread, strong a prejudice against gaining economic prosperity without sharing it.”* [29] De waarheid is wellicht iets genuanceerder. Desalniettemin hoeft men geen die-hard adept te zijn van de rights theory om vast te stellen dat een verbod op insider trading moeilijk te kaderen is in een (zelfs gematigde of gecorrigeerde) vrije markt economie. Bij praktisch elke markttransactie is er immers informatieasymmetrie. De eigenaar

die zijn huis verkoopt zal wellicht meer weten dan de potentiële koper. Maar door het contract te sluiten kunnen we vermoeden dat beide partijen ergens verwachten om beter te worden van de transactie. Alle geaggregeerde contracten samen zorgen potentieel voor meer welvaart voor de ganse samenleving. Klassieke economen en tevens ook morafilosofen, zoals SMITH en RICARDO wezen er zo reeds op dat handel in de meeste gevallen een positieve sum game is. Ongelimiteerd idealisme is natuurlijk niet op zijn plaats. Niet elke transactie beantwoordt aan de boven beschreven criteria. Juist daarom is een Rawlsiaanse analyse, waarbij vrijheden gekoppeld worden aan de baten voor de ganse samenleving, wellicht relevant.

SLOT

In dit werkstuk hebben we de ethische contouren van insider trading kort aangeraakt. De analyse en de mogelijke antwoorden zijn zeker niet exhaustief. Niettemin kunnen we twee slotopmerkingen maken.

Vooreerst kunnen we ons ernstige vragen stellen bij de a priori bestempeling van insider trading als onethisch. De absolute zekerheid dat insider trading altijd voordelig zal zijn voor de samenleving zal wellicht zoals vele vragen in de economie nooit beantwoord worden. Toch hebben we beknopt aangetoond dat er zowel vanuit de rights theory als vanuit een Rawlsiaanse analyse argumenten te vinden zijn voor de legalisering van insider trading.

Zelfs indien dit niet zo was zouden we

een belangrijke bemerking kunnen maken. Het is namelijk zo dat de evidentie waarmee insider trading als onethisch wordt aanzien tevens wordt doorgetrokken in de juridische betugeling van deze praktijk. Er is in de meeste landen immers een door de overheid opgelegd verbod zonder meer. We zouden ons echter kunnen afvragen of er net geen ruimte zou moeten worden gelaten voor zelfregulering zoals doorgaans het geval is in andere sectoren. We kunnen dit staven door te verwijzen naar onderzoek die is ondernomen in Canada.[30] In vergelijking met de Verenigde Staten is de juridische afdwingbaarheid van het verbod op insider trading er relatief zwak. Desondanks hebben verschillende ondernemingen op vrijwillige basis codes of conduct aangenomen om insider trading te voorkomen. Ook in Belgische beursgenoteerde ondernemingen zijn er dealing codes actief overeenkomstig de corporate governance van de Code Lippens, die insiders verbieden om binnen bepaalde periodes(bijvoorbeeld net vóór of na de bekendmaking van de jaarrekening) aandelen van de onderneming te verhandelen.[31] Bovendien zijn er ook contractuele mechanismen die de outsiders kunnen beschermen zoals stop loss orders, verschillende soorten verzekeringen, optiecontracten, derivaten zoals credit default swaps en zo verder. Een algemeen door de overheid opgelegd verbod op insider trading is derhalve niet alleen door ethische overwegingen betwistbaar. De markt is immers wellicht ook in staat om bottom-up een oplossing voor insider trading te vinden waarbij het vertrouwen tussen de partijen, de insiders en de outsiders, centraal staat.

VOETNOTEN

[1] TIME, 1 december 1986.

[2] K. RAES, Ethiek Bedrijven: ethische dimensies van bedrijf en management, Gent, Academia Press, 2009, p. 25.

[3] F. A. VON HAYEK, “The Use of Knowledge in Society”, The library of economics and liberty, 1945. Online beschikbaar op <http://www.econlib.org/library/Essays/hykKw1.html> .

[4] T. M. MACHAN, “What is Morally Right With Insider Trading”, Public Affairs Quarterly, 1996 , 135. Online beschikbaar op <http://mises.org/etexts/insidertrading.pdf> .

[5] Er is ook een zwakke, en sterke versie van de EMH. Vooral deze laatste kwam sterk onder vuur te liggen in de recente financiële crisis. Voor een goed overzicht: A. W. LO, “Efficient Market Hypothesis”, 2007, 28 p. Online beschikbaar op http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=991509&rec=1&srcabs=1006716 .

[6] L.D. SODERQUIST en T.A. GABALDON, Securities law, New York, Foundation Press, 2007, p. 148.

[7] Natuurlijk bedoeld in de Angelsaksische zeer brede betekenis die in het politieke spectrum kan slaan op zowel het sociaalliberalisme

als de sociaaldemocratie.

[8] H.G. MANNE, Insider trading and the stock market, New York, Free Press, 1966.

[9] S. M. BAINBRIDGE, “Insider Trading: An Overview”, 1998, p. 8. Online beschikbaar op http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=132529&rec=1&srcabs=1096259 .

[10] E. ENGLE, “Insider Trading: Incoherent in Theory, Inefficient in Practice”, Oklahoma City University Law Review, 2008. p. 485. Online beschikbaar op http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1125642.

[11] Zie bijvoorbeeld artikel 10 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, BS, 4 september 2002.

[12] Zie bijvoorbeeld de Amerikaanse wetgeving: S. M. BAINBRIDGE, “Manne on Insider Trading”, 2004, p. 3-4. Online beschikbaar op http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1096259 .

[13] P. J. ENGELEN, “Insider Trading: een economische beoordeling”, Tijdschrift voor Economie en Management, 1999, p. 5. Online beschikbaar op <https://lirias.kuleuven.be/>

bitstream/123456789/103601/1/TEM1999-1_3-19p.pdf .

[14] S. M. BAINBRIDGE, "Manne on Insider Trading", 2004, p. 4. Online beschikbaar op http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1096259 .

[15] S. M. BAINBRIDGE, "Manne on Insider Trading", 2004, p. 4. Online beschikbaar op http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1096259 .

[16] J. HARTMANN, "Insider Trading: An Economic and Legal Problem", , p. 5. Online beschikbaar op <http://www.gonzagajil.org/pdf/volume1/Hartmann/Hartmann.pdf> .

[17] Je kan hier echter opnieuw tegenwerpen dat de manager op deze manier zijn reputatie en dus zijn waarde op de markt van het human capital op het spel zet. P. J. ENGELEN, "Insider Trading: een economische beoordeling", Tijdschrift voor Economie en Management, 1999, p. 9. Online beschikbaar op https://lirias.kuleuven.be/bitstream/123456789/103601/1/TEM1999-1_3-19p.pdf

[18] J. HARTMANN, "Insider Trading: An Economic and Legal Problem", p. 15. Online beschikbaar op <http://www.gonzagajil.org/pdf/volume1/Hartmann/Hartmann.pdf> .

[19] R. W. McGee, "Two approaches to examining the ethics of insider trading", Andreas School of Business Working Paper Series, 2007, p. 15. Online beschikbaar op http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1016572 .

[20] J. RAWLS, A Theory of Justice, Cambridge, Harvard University Press, Herziene versie 1999, p. 53.

[21] J. RAWLS, A Theory of Justice, Cambridge, Harvard University Press, Herziene versie 1999, p. 72.

[22] R. W. McGee, "Two approaches to examining the ethics of insider trading", Andreas School of Business Working Paper Series, 2007, p. 15. Online beschikbaar op http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1016572 .

[23] J. RAWLS, A Theory of Justice, Cambridge, Harvard University Press, Herziene versie 1999, p. 72.

[24] Zie bijvoorbeeld: "the least advantaged members of society". J. RAWLS, A Theory of Justice, Cambridge, Harvard University Press, Herziene versie 1999, p. 72.

[25] T. M. MACHAN, "What is Morally Right With Insider Trading", Public Affairs Quarterly, 1996 , p. 135. Online beschikbaar op <http://mises.org/etexts/insidertrading.pdf> .

[26] Zo kunnen we denken aan de contractuele verplichting van een financiële analist ten opzichte van bijvoorbeeld de raad van bestuur.

[27] R. W. McGee, "Two approaches to examining the ethics of insider trading", Andreas School of Business Working Paper Series, 2007, p. 18. Online beschikbaar op http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1016572 .

[28] E. ENGLE, "Insider Trading: Incoherent in Theory, Inefficient in Practice", Oklahoma City University Law Review, 2008. p. 479. Online beschikbaar op http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1125642 .

[29] T. M. MACHAN, "What is Morally Right With Insider Trading", Public Affairs Quarterly, 1996 , p. 135. Online beschikbaar op <http://mises.org/etexts/insidertrading.pdf>

[30] A. I. ANAND en L. N. BENY , " Private Regulation of Insider Trading in The Shadow of Lax Public Enforcement (and a Strong Neighbor): Evidence from Canadian Firms", The Berkeley Electronic Press, 2007, 74 p. Online beschikbaar op <http://law.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1078&context=umichlwps> .

[31] E. WYMEERSCH, "Enforcement of Corporate Governance Codes", ECGI Law Working Paper, 2005, p. 5. Online beschikbaar op http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=759364 .

ERELEDEN

EVELINE VAN DEN ABEELE

LIEVEN PAUWELS

Hoogleraar Criminologie (UGent)

BART TOMMELEIN

Fractievoorzitter Senaat

STEVEN HEYSE

DIRK DAWYNDT BVBA

Advocatenkantoor

THIBAUT VIAENE

Oud-voorzitter LVSV Gent

PIETER COENE

WIM-ALEXANDER VETTERS

Oud-voorzitter LVSV Gent

MATTHIAS LAEVENS

WIETSE VERWIMP

PATRICE VIAENE

Oud-voorzitter LVSV Gent

PHILIPPE DE BACKER

EU-Parlements lid

BRECHT ARNAERT

Goldonomic

STEFAAN NOREILDE

Gemeenteraadslid Gent

JOZEF VANDENBOSSCHE

Oud-voorzitter en ere-voorzitter
oudledenbond

HENRI HOUTSAEGER

CHRISTOPHE PEETERS

Schepen Gent

WARD VERGOTE

Gemeenteraadslid Moorslede

GILBERT STRUMANE

Ere-schepen De Pinte

GUY EVERAERT

HANS PIJPELINK

INGRID CNUUDE

Open VLD Eine-Heurne-Mullem

ERNA PISSENS

Gemeenteraadslid Lebbeke

OPEN VLD GISTEL

GUY VANHENGEL

Vice-eersteminister

MARLEEN DERVEEUW

Gemeenteraadslid

PHILIPPE COLLE

Hoogleraar VUB, Gedelegeerd
Bestuurder Assuralia

KAREL DE GUCHT

Eurocommissaris voor Handel

HERMAN DE CROO

Minister van Staat

ANN BRUSSEEL

Vlaams parlamentslid

MARTINE Taelman

Senator

NOTARIS ANNE PEDE BVBA

MARC DE VOS

Hoogleraar UG/VUB, algemeen
directeur Itinera Institute

ERWIN DEVRIENDT

SNACK TOSI

Dank aan alle ereleden voor hun
steun en betrokkenheid!

Thomas Vergote
POLITIEKE COMMUNICATIE
LVSU GENT

Om een duidelijk beeld te hebben van de monetaire en financiële problemen van deze tijd dienen we terug te keren naar de wortels, naar wat geld is en vooral wat het geworden is. Hieruit kunnen we interessante conclusies halen voor welke vorm geld zou moeten hebben en of deflatie nu wel echt het grootste gevaar is voor de wereldeconomie. Ik zal hierbij pleiten voor een noodzakelijke kentering van de perceptie van deflatie en een zogenaamd 'conservatievere' visie op monetaire economie.

DE BASICS VAN GELD

Geld is in de eerste plaats een ruilmiddel, het wijdst aanvaarde ruilmiddel meer bepaald waarmee niet enkel rechtstreekse ruilhandel maar vooral onrechtstreekse ruilhandel mogelijk is en waardoor het ruilmiddel naast gebruikswaarde ook een belangrijke ruilwaarde krijgt naarmate het wijder aanvaard wordt. Het is echter absurd te zeggen dat geld enkel een ruilwaarde heeft bij zijn ontstaan. Geld bestaat dan ook nog niet lang in zijn huidige vorm. Het is geëvolueerd van een ruilmiddel met een intrinsieke gebruikswaarde naar fiatgeld, wat geen intrinsieke waarde heeft maar dat steunt op zogenaamd vertrouwen. Om als betaalmiddel aanvaard te worden zonder overheidsinterventie is er echter een intrinsieke gebruikswaarde noodzakelijk (cfr. regressietheorema [ontwikkeld in 1912 door Ludwig von Mises]) en een afwijking van

De zomer van 2011 belooft herdacht te worden voor de herlancering van de financiële crisis die duidelijk een tweetrapsraket is gebleken. Centraal in die crisis staat – nog steeds – Ben Bernanke, de voorzitter van de raad van bestuur van de Federal Reserve. Naast de uiterst gevaarlijke keuze om de federal fund rates onder 0.25% te houden tot 2013, viel vooral de twijfel bij Bernanke op. Hij lijkt te beseffen dat zijn truukendoos de reële economie niet kan helpen en ziet op dit moment dan ook af van het opnieuw agressief injecteren van dollars door middel van quantitative easing (QE3). Quantitative easing, een mooi woord voor een enorme geldinjectie in de bankwereld, diende voor Bernanke steeds in de eerste plaats om deflatie (tegen iedere kost) te bestrijden. Maar wat is nu ook alweer zo problematisch aan deflatie? Welke uitgangspunten laten deze zienswijze toe? En wordt er niets over het hoofd gezien? De deflatieangst als tweede hint in dit magazine voor een goed begrip van de huidige monetaire problemen

die eerder 'natuurlijke' vorm kan grote gevolgen hebben voor de reële economie. Nagenoeg alle valuta voor de euro en tevens ook de dollar stonden vroeger voor een bepaald gewicht edele metalen (met een hoge gebruikswaarde) of andere vormen van geld die historisch in omloop waren (van spijkers tot tabak) hadden een bepaalde gebruikswaarde waardoor ze ruilwaardig waren voor ze de rol van geld speelden (deze gebruikswaarde, alsook de ruilwaarde is voor alle duidelijkheid volledig subjectief bepaald). De vraag is of het wel verstandig is geweest hiervan af te stappen. Geschiedenis laat zit meervoudig interpreteren, maar hoogst waarschijnlijk werd vooral van dit zogenaamde 'harde' geld afgestapt omdat de overheden het te moeilijk hadden de geldhoeveelheid te vermeerderen om (hoofdzakelijk) oorlogsuitgaven te betalen.

Een belangrijke economische wetmatigheid die hier aan gelinkt is, is dat de hoeveelheid geld voor de bruikbaarheid van het goed als universeel ruilmiddel economisch irrelevant is. De hoeveelheid geld heeft geen invloed op de welvaart op lange termijn aangezien de subjectieve waardebeoordeling van het geld steeds gerelateerd is aan de hoeveelheid ten opzichte van alle andere goederen. Mocht de geldhoeveelheid plots verdubbelen dan zal, ceteris paribus, de ruilwaarde van het geld (uiteindelijk) halveren. Alhoewel dit een algemeen bekende theorie lijkt, zijn nog steeds stemmen te horen die beweren dat bv. een

terugkeer naar de goudstandaard in de VS onmogelijk is omdat er te weinig goud op deze aardbol aanwezig is. Het probleem met dit argument is uiteraard dat er gedacht wordt in termen van de originele omzetvoet van goud die decenia geleden geldig was. Mocht een nieuwe realistische goud/dollar of goud/euro ratio gebruikt worden, dan is hier absoluut geen probleem en is de hoeveelheid goud of dollars irrelevant zolang de ratio zich kan aanpassen. Zoals we verder echter zullen zien heeft de *verandering* van de geldhoeveelheid zelf wel een reële invloed op de economie. De overgang van een bepaalde geldhoeveelheid tot een andere, of dus wat zich afspeelt op korte termijn heeft verregaande gevolgen voor de reële welvaart die zich niet beperken tot de korte termijn, het is dan ook hier waar in het vervolg wordt op in gegaan.

VERANDERINGEN IN DE GELDHOEVEELHEID

Om veranderingen in geldhoeveelheid te analyseren kan stapsgewijs te werk gegaan worden. Laten we er eerst naar het voorbeeld van Hume vanuit gaan dat extra geld bij iedereen gelijkmatig wordt verdeeld en aannemen dat prijsverhogingen proportioneel zijn. Als we geen rekening houden met een schuldeneconomie verandert er helemaal niets. Nemen we schulden ook in aanmerking, dan wordt echter nu al een probleem duidelijk:

de schulden blijven bij prijsinflatie nominaal gelijk, de koopkracht van de interesten en terug te betalen bedrag zullen gelijktijdig drastisch dalen. Het gevolg is duidelijk: schuldenaren zien prijzen en uiteindelijk ook inkomsten (nominaal) stijgen, de schuldeiser (veelal de modale spaarder) ziet de koopkracht van het uitgeleende geld echter drastisch dalen. Het verhaal wordt nog stuk problematischer als met cantillon-effecten rekening gehouden worden, voor

het eerste beschreven door Richard Cantillon in *Essai sur la Nature du Commerce en Général*, 1730. Het Cantillon-effect beschrijft de relatieve prijsveranderingen bij een verandering van de geldhoeveelheid. Geld wordt namelijk nooit gelijkmatig over de bevolking verdeeld. De eerste ontvangers van het nieuwe geld zullen daardoor meer werkelijke koopkracht hebben ten koste van de latere ontvangers van het nieuwe geld. De manier waarop het geld het economische systeem binnenkomt beïnvloedt op die manier de relatieve prijzen, wat zorgt voor een verstoring van relatieve waardebeoordelingen van economische goederen aangezien deze relatieve prijswijziging geen reële wijziging in de waardering maar een monetaire oorzaak kent. Investerings zullen hierdoor verkeerderlijk verschuiven naar de productie van die zaken waar onterechte stijgingen in de prijs zichtbaar zijn. Merk op dat het cantillon-effect onvermijdelijk is: zelf als de extra geldhoeveelheid proportioneel verdeeld wordt, dan nog zal niet iedereen tergelijktijd zijn extra hoeveelheid geld even snel uitgeven. Diegene die het geld het eerste zullen spenderen zullen hun koopkracht verhoogd zien, de spaarders worden opnieuw de dupe en relatieve prijzen zullen verstoord worden. De aannames van Hume zijn dus te eenvoudig en maskeren het gevaar van monetaire interventies.

Conjunctuurcrisisen worden door de Oostenrijks economische school verklaard als de uiting van een bijzondere variant van deze wijziging in de geldhoeveelheid. De stijging in de geldhoeveelheid gebeurt namelijk in kredietmarkten door het manipuleren van de interestvoet. Verstoring van de interestvoet is op

die manier bovendien een verstoring van de intertemporale allocatie van middelen. Om dit te begrijpen is het belangrijk te weten dat investeringen en spaargeld om die investeringen te financieren een uiting zijn van de wil om nu minder te consumeren om later meer te produceren en dus

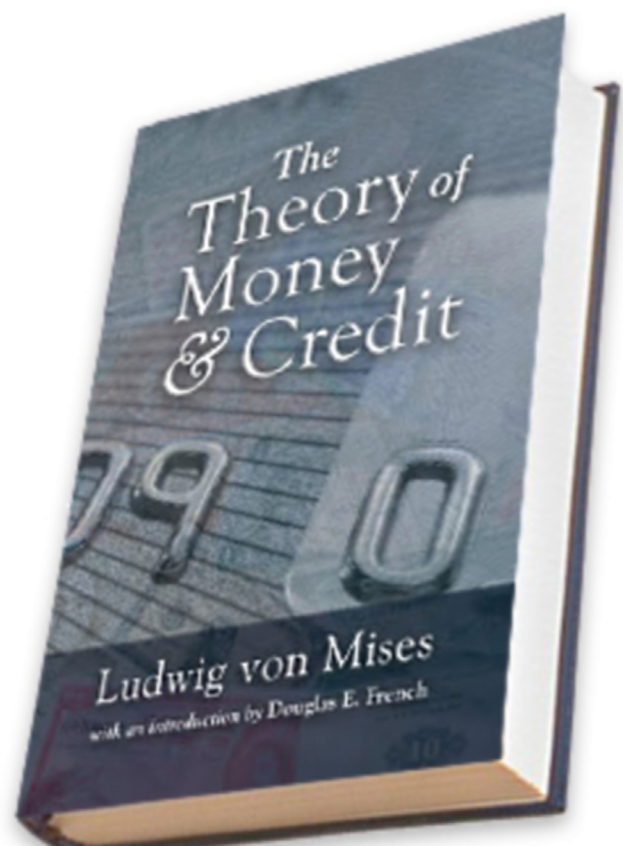
Investerings zullen verkeerderlijk verschuiven naar de productie van die zaken waar onterechte stijgingen in de prijs zichtbaar zijn.

uiteindelijk meer te consumeren. Op die manier reflecteert een niet gemanipuleerde ('natuurlijke') interestvoet de mate waarin men consumptie in de toekomst ter compensatie groter wil zien dan nu mogelijk, of dus de mate waarin de spaarder beloofd wil worden om consumptie nu te verlagen. Dit reflecteert dus een coordinatie over de tijd, een intertemporale allocatie van middelen of dus de trade-off tussen consumptie en investeringen. Als de interestvoet artificieel verlaagd wordt zal sparen ontmoedigd worden en tergelijktijd investeringen aangemoedigd worden, waarvoor dus geen reële middelen beschikbaar zijn. Noodzakelijk om de consequenties van een manipulatie van geld (en dus interestvoet) te begrijpen is bijgevolg

de rol van investeringen en kapitaal in de economie. [Zie kader voor meer over kapitaalgoederen]. Het is in deze tekst niet de bedoeling om de belangrijke consequenties van een manipulatie van de interestvoet en een bespreking van conjunctuurecyclussen volledig uit te werken, het is echter nuttig voor een goed begrip van de consequenties van een manipulatie van geldhoeveelheid. In wat volgt worden de economische implicaties van deflatie van nabij onderzocht.

DE GEDAANTE VAN DEFLATIE

Deflatie wordt, net als inflatie, op een aantal verschillende manieren gedefinieerd. De belangrijkste zijn enerzijds de verlaging van het prijsniveau ('prijsdeflatie') en anderzijds: het verlagen van de geldhoeveelheid ('monetaire deflatie'). In het vervolg van deze tekst zal met deflatie steeds prijsdeflatie bedoeld worden. Ongeacht de oorzaak van prijsdeflatie, kan al heel wat gezegd worden over de gevolgen. In de eerste plaats houdt deflatie, als tegenpool van inflatie, een verhoging van de koopkracht van de spaarder

in, ten nadele van de schuldenaar. In een schuldenloze economie zal er ook een verschuiving zijn van de relatieve uitgaven, omdat een dalende prijzentrend nooit monotoon is over iedere sector. Hier is er echter een fundamenteel verschil tussen prijsdeflatie ten gevolge van monetaire deflatie of prijsdeflatie door een wijziging in de voorkeuren van consumenten. Een monetaire

deflatie zal altijd, net als inflatie, een verstoring inhoudendoordat prijzen tijdelijk te hoog zullen zijn ten opzichte van de geldhoeveelheid. De eersten die betrokken zijn bij de verlaging van de geldhoeveelheid zullen hun uitgaven moeten verlagen alhoewel hun productiviteit in reële termen niet verlaagd is, en dit ten opzichte van diegenen die in het begin niet veel merken van de verlaging van

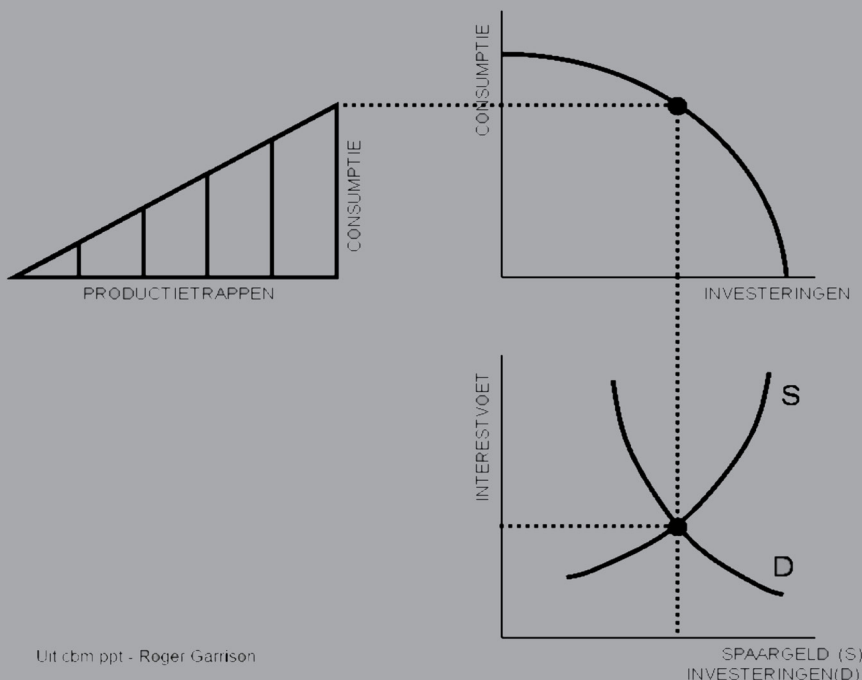
de geldhoeveelheid, maar wel prijzen zien dalen. Welke sectoren er bij een monetaire verstoring zullen over- of onder-consumeren of produceren, is afhankelijk van de manier waarop het nieuwe geld de economie binnenkomt of verlaat. In de huidige financiële crisis was de laatste druppel de huizenmarkt, als geprefereerde weg om nieuw geld de economie binnen te laten sluipen. Waarom dit zo is wordt zeer goed beschreven in de tekst van voorzitter Lawrence "Once and for All – De Financiële crisis" – Neohumanisme 1/2010

Zoals reeds gezegd zorgt prijsdeflatie voor surplus voor de spaarder ten koste van de schuldenaar. Doordat het geleende geld nominaal gelijk blijft, maar prijzen dalen zullen in een schuldenrijke economie bijgevolg ernstige problemen opduiken voor producenten met heel veel schulden. Een aantal mogelijkheden zijn hier aan de orde. Uiteraard kan de schuldeiser koppig vasthouden aan zijn schuldsom. Hierdoor zal geen rekening worden gehouden met zijn verhoogde koopkracht ten gevolge van het verlagen van prijzen en faillissementen zullen niet uitblijven, waardoor ook de schuldeiser koopkracht moet inboeten. Een andere optie is uiteraard dat de schuldeiser liever zijn uitgeleende 'koopkracht' terug ziet door een deel van zijn surplus in te leveren. In hoeverre dit gebeurt zullen de gevolgen voor schuldenaren uiteraard beperkt blijven. Als de deflatie zich beperkt tot een bepaalde sector zullen fondsen automatisch wegtrekken uit deze sector en zullen faillissementen sowieso optreden. In dit geval is dit ook erg wenselijk doordat de schaarse middelen gebruikt zullen worden voor zaken die alle consumenten prefereren. Bij een scherpe economie-wijde deflatie zullen faillissementen voorkomen die niet corresponderen met reële economische veranderingen, maar enkel met monetaire veranderingen. Deze falingen zijn op korte termijn pijnlijke aanpassingen, waarbij het erg moeilijk wordt om als ondernemer nog correcte oordelen te maken. Op langere termijn blijven de gevolgen echter beperkt, aangezien alle kapitaal en kennis aanwezig blijft en er vooral een verschuiving van eigenaars (van schuldenaar naar schuldeiser) optreedt. Tergelijkertijd zijn schulden

De Oostenrijkse Kapitaaltheorie

De Oostenrijks economische school wijkt in verschillende zaken af van de huidige economische trend, maar dat hoeven geen revolutionaire ideeën te zijn, wel in tegendeel. De manier waarop met kapitaal omgegaan wordt in de school is één van de belangrijkste unieke bijdrages uitgaande van algemene waarheden die - anders dan bij andere economische theorieën - niet weggedefinieerd worden maar stevig ingebakken worden. Het gaat om de heteroniteit van kapitaalgoederen, werktuigen zijn specifiek en kunnen niet kostenloos in een andere industrie gebruikt worden; het in acht nemen van tijd nodig om resultaat te zien van het gebruik van kapitaalgoederen

Het gevaar bestaat dat er iets misloopt met het evenwicht van kapitaalgoederen tussen verschillende industrieën maar vooral ook tussen kapitaalgoederen en consumptiegoederen. Hieronder staat de basisfiguur ontwikkeld door Roger Garrison uit zijn werk Time and Money ook uit zijn vermaarde slideshow: "Austrian Theory of the Trade Cycle" (YouTube). Hij maakt hierbij gebruik van de Hayekiaanse voorstelling van de productiestructuur, namelijk de Hayekiaanse driehoek. De driehoek toont aan dat consumptiegoederen niet uit het niets geproduceerd worden uit één productieproces, maar weleens resultaat zijn van een complex samenwerking van verschillende productietrappen. Deze tussenstappen - verwerking van ruwe grondstoffen, productie van machines, groothandel, etc. - reageren allen anders op economische veranderingen. Typisch reagerend de kapitaalintensieve vroege productietrappen fel op interestvoeten, waar later productiestappen meer reageren op consumptie. De interestvoet bepaalt daarom de helling en lengte van de driehoek als afspiegeling van de intertemporale voorkeuren van economische actoren. De ruimte is hier te beperkt om de volledige theorie hier te ontwikkelen, laat dit dan ook een aanzet zijn tot verder verdieping in deze verfijnde theorie van wat ons werkelijk productiever maakt, welvaart creëert en het mogelijk (en noodzakelijk) maakt lonen te doen stijgen: kapitaal in een vrije markt.

geliquideerd, wordt omzichtiger omgesprongen met kapitaal en worden spaarders aangemoedigd en wordt kapitaalaccumulatie en bijgevolg productiviteit en welvaart versterkt.

DEFLATIE & CRISIS

Scherpe economie-wijde prijsdeflatie treedt echter nooit zomaar op, maar zal altijd veroorzaakt worden door zijn monetaire tegenhanger. Het is niet noodzakelijk dat die monetaire deflatie een absolute vermindering van de geldhoeveelheid inhoudt, prijsdeflatie komt namelijk veelal voor als correctie op een sterke inflatie, als correctie op een economische boom of dus deel uitmakend van een economische 'crisis'. In die zin is een minder snelle stijging van de geldhoeveelheid genoeg (een relatieve monetaire deflatie) voor prijsdeflatie. Ook een groeiend besef dat verkeerdelijk werd geïnvesteerd of geoverconsumeerd, kan er toe leiden dat de vraag om geld te houden stijgt en prijzen aldus dalen. Op het einde van een onhoudbare boom-periode ontstaat groeiende onzekerheid waardoor banken, producenten en consumenten conservatiever gaan handelen. Als het monetair systeem niet verder wordt gemanipuleerd komen de malinvesteringen zeer snel aan het licht doordat duidelijk wordt dat het prijsniveau en het gespendeerde geld disproportioneel groot is ten opzichte van de aanwezige (reële) middelen en zullen net die goederen sterk in prijs dalen. Die prijsdalingen, in het bijzonder voor kapitaalgoederen waarin onterecht veel werd geïnvesteerd, hebben twee grote voordelen. Ten eerste zal verdere investering (en productie) in die kapitaalgoederen veel minder interessant zijn omwille van hun lagere verkoopprijs t.o.v. hun kostprijs, daarnaast zal deflatie in het algemeen de koopkracht van het spaargeld verhogen wat ondernemers toelaat meer te investeren op een duurzame manier. Door de prijzen hoog te houden door onnatuurlijke lage interestvoeten daarentegen, blijft de illusie gedeeltelijk bestaan dat investeringen alsnog correct zijn, worden middelen verkwist, verliest de spaarder koopkracht en zakt het vertrouwen in de munt uiteindelijk onder het vriespunt. Dit is het pad dat

Bernanke nu aan het bewandelen is, in de eerste plaats omdat hij deflatie als het grootste kwaad ziet en de signaalfunctie van prijsaanpassingen onvoldoende lijkt in te schatten.

Uiteraard is het niet allemaal rozegeur en maneschijn, een herstructurering doet pijn! Anders dan tijdens inflatieperiodes en artificiele economische 'voorspoed', worden middelen nu niet van de minder in de meer winstgevende sectoren weg geboden aan hogere prijzen. Tijdens een recessie moeten de prijzen noodzakelijkerwijze zakken, om pas vervolgens (terug) gebruikt te worden in houdbare en meer gewenste toepassingen. Er is echter weinig keuze, het alternatief houdt in dat malinvesteringen (en overconsumptie) verder worden aangemoedigd en dan wordt een korte en scherpe recessie gesubstitueerd door een ernstigere langdurige recessie in de toekomst.

DEFLATIE & PRODUCTIVITEIT

Een economie onder een constante geldhoeveelheid is inherent deflatoir, de waarde van de munt stijgt dus met een groeiende productiviteit. Dezelfde hoeveelheid 'geld' staat namelijk in relatie met een almaar groeiende hoeveelheid consumptie- en productiegoederen. Dit is echter allerm minst problematisch als we afstappen van onze inflatoire denkkader. Het is perfect denkbaar dat prijsdeflatie de gewoonte wordt, zoals dit nu al zo is bij veel hightechnologische toestellen. Onder een sterke betrouwbare munt zijn prijsveranderingen en in het bijzonder deflatie in te schatten door de ondernemers, die bijgevolg hun strategische keuzes op een

gepaste wijze kunnen maken. De functie van de ondernemer is dan ook te onderhandelen over prijzen en te speculeren op economische veranderingen, en hiervoor krijgen ze onmiddellijk ook feedback van de markt dankzij winsten en verliezen. Het is dan ook de relatieve deflatie die zal bepalen waar middelen dienen te worden gealloceerd. Dat de algemene trend dalend zal zijn is hierbij minder van belang, het is de voorspelbaarheid die bepalend is en de koopkracht, niet de hoeveelheid geld waar waarde aan wordt gehecht. Een onverwachte deflatie in crisistijd is daarentegen wel verstorend omdat er in de voorgaande periode foutief geanticipeerd werd op stijgende prijzen. Het is echter niet de deflatieperiode waarin de echter verstoring plaats vindt.

DRIE STAPPEN OM DE ALGEMEEN GELDENE VISIE WEG TE NEMEN

Zoals in het begin van deze tekst reeds vermeld, deflatie kent erg machtige vijanden, waarvan Ben Bernanke het meest invloed heeft. Argumenten tegen deflatie, zoals dat bijvoorbeeld ook sterk verdedigd wordt door onze 'eigen' Paul de Grauwe komen steeds op hetzelfde neer: dalende prijzen moedigen spenderen af omdat de te verwachten verdere verlaging van prijzen uitstellingsgedrag aanmoedigt. Dat stoute uitstellingsgedrag noemen we eigenlijk sparen, en zoals ook Michiel in zijn tekst "Tall Paul en de spaarparadox" uitlegt is die Keynesiaanse spaarparadox een gevaarlijke intellectuele fout met verregaande gevolgen. De visie

is echter goed te begrijpen en lijkt te simpel om waar te zijn, en zo is het ook. De spaarparadox is het logisch gevolg van een economisch denkkader met drie belangrijke aannames die alle drie geen weerspiegeling zijn van de werkelijkheid.

De eerste komt voort uit het totaal negeren van het belang van kapitaal. Keynes ging uit van een productiestructuur zonder tussenstappen, een economie zonder hogere orde- of lagere-orde goederen. Tussen productie van robotarmen voor de assemblage van wagens en het verkopen van groenten wordt geen onderscheid gemaakt, het enige wat telt is de hoeveelheid tewerkstelling. Als we verschillende stappen toelaten in onze productiestructuur kunnen we er rekening mee houden dat de retail-sector veel afhankelijker is van consumptie dan de kapitaalintensieve producent van robotarmen, die veel afhankelijker is van de interestvoet. Zeer dicht hiermee verbonden is de arbeidsmarkt, waarvan Keynes uitgaat van één grote arbeidsmarkt en geen relatieve verschuivingen in de lonen of tewerkstelling toelaat. Als tewerkstelling daalt, dan daalt het overal. Uiteraard is dit een te eenvoudige aanname, kijken we maar naar de evolutie van het aantal jobs en de lonen in de IT-sector tegenover deze in de landbouw. Als we verschillende arbeidsmarkten voor verschillende sectoren langs de productiestructuur toelaten kan de Hayekiaanse productiedriehoek

(zie kader) versmallen (minder consumptie) maar tegelijkertijd verlengen (meer investeringen),

ten opzichte van nominale lonen in verhouding tot reële lonen zal noodzakelijkerwijs anders zijn.

De angst voor deflatie is het logisch gevolg van een economisch denkkader met drie belangrijke aannames die alle drie geen weerspiegeling zijn van de werkelijkheid

wat geen vermindering van tewerkstelling maar een verschuiving van tewerkstelling teweeg brengt naar een meer toekomst gerichte productie dankzij het extra spaargeld. Last but not least, de meest hardnekkige aanname zegt dat lonen niet dalen op korte termijn, “wages are sticky upwards”. Keynes heeft ook onmiddellijk een oplossing: inflatie. Dit wondermiddel zorgt volgens de grootmeester niet alleen voor een fantastische boost voor de economie, de prijsstijgingen zorgen er ook voor dat lonen probleemloos nominaal kunnen worden verhoogd zonder de reële te laten stijgen. Inflatie moet dus sneller zijn dan het besef van de werknemers voor hun eigen goed. In tussentijd hebben vakbonden, zeker in België dit staaltje bedrog jaren terug al opgelost door loonindexering. En inderdaad, overheidsmaatregelen zorgen er vaak voor dat lonen onmogelijk kunnen dalen, en dit niet in het minst in de jaren '30 onder het beleid van Hoover en zijn verassend gelijkaardige opponent en opvolger Roosevelt. Het is echter larie om deze hardnekkig hoge lonen ook toe te passen op een economische theorie waarin de overheid in de eerste plaats geen rol speelt. We merken heel duidelijk dat lonen lager liggen tijdens het liquideren van foutieve investeringen en het verschuiven van tewerkstelling. Het is niet meer dan logisch dat lonen nominaal zullen dalen of stabiel blijven in een deflatoire economie, aangezien de koopkracht van de (nominaal lagere) lonen door de jaren heen zal stijgen. Het zijn de reële lonen die persoonlijke productiviteitsverbetering dan weerspiegelen. Relatieve verschuivingen in lonen zullen zeer sterk optreden, waarbij werknemers in sectoren waar lonen sterker dalen zullen aangetrokken worden door sectoren met meer stabiele lonen. Het mechanisme is in die zin identiek aan de arbeidsmarkt in een inflatoire economie, enkel de ingesteldheid

CONCLUSIE

In dit essay werd in de eerste plaats aangeduid dat iedere verandering in de geldhoeveelheid voor verstoringen van economische beslissingen zorgt. Technisch gezien gaat het om iedere manipulatie van de geldhoeveelheid die afwijkt van de zogenaamde “vraag” naar geld in de financiële markten, alhoewel ook dit een punt van discussie is waarop hier niet werd ingegaan. Verder werd aangeduid dat deflatie zeer wenselijke gevolgen kan hebben als correctie op een door inflatie veroorzaakte crisis en er een natuurlijke tendens van dalende prijzen bestaat onder een constante geldhoeveelheid en dit ook absoluut niet problematisch hoeft te zijn. Op die manier wil dit essay een belangrijke argument naar voor brengen voor “hard geld”, en dit in de vorm van concurrerende munten. Door de beperkingen die inherent zijn aan het format van Neohumanisme zijn echter vele zaken onvoldoende uitgewerkt en kan vooral rond de methode van de overgang van fiat naar hard geld en over de relatie van vrij bankieren tot de goudstandaard nog veel gezegd worden. Het is echter al voldoende aangetoond dat deflatie geen monster is en een welkome uitweg uit de aanslapende crisis kan zijn.

FURTHER READING

Deflation & Liberty - Guido Hülsmann

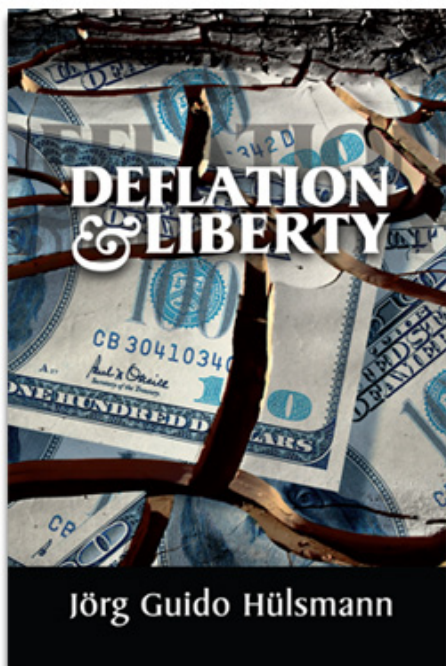
Financial Fiasco - Johan Norberg

The Ethics of Money Production - Guido Hülsmann

Time and Money - Roger Garrison

The Theory of Money and Credit - Ludwig von Mises

Human Action - Ludwig von Mises

'KIRCHENSTEUER' ALS LOGISCH GEVOLG VAN LIBERALISME

Rémy Bonnafé
LID LSVV GENT²

Het was rond oktober 2010 dat het debat rond een 'Kerkbelasting' werd aangesneden door

Gwendolyn Rutten, temidden van de storm die toen door het Christelijke landschap woedde.

Rutten constateerde terecht dat de publieke opinie enorm teleurgesteld was in de kerk, maar ook dat het Christelijke decor op pakweg honderd jaar gigantisch veranderd was. Ik had hett genoeg om rond die periode een vergadering te kunnen bijwonen van de studiedienst van Open VLD, met o.a. Rutten en dit zorgde ervoor dat ik me dit persoonlijk heb aange-trokken.

Het is dan ook dat we in ons laatste jaar humaniora een eindwerk moesten maken, voorbereidend op de eindwerken van het hoger onderwijs. Het onderwerp was dan ook volledig vrij, waardoor ik samen met zes medestudenten koos voor het onderwerp 'Is er een maatschap-pelijk draagvlak voor een kerkbelasting in Gent?'. De resultaten waren - op zijn zachtst uitgedrukt - opmerkelijk. Mijn bedoeling is dan ook zeker niet om een kopie te nemen van deze 'proef-thesis', maar deze wat te 'tweaken' omdat ik het belangrijk vindt als liberaal dat dit geweten is en veranderd kan worden.

1801

Het eerste wat mij al meteen shockeerde na wat research was dat de huidige verdeelsleutel dateert van 1801. U hoort het goed. In 1801 werd

De Kerk ligt de laatste jaren hevig onder vuur. Niet alleen worden oude schandalen aan het licht, ook het instituut zelf wordt aan de kaak gesteld. Bij Remy, nieuw lid bij LSVV Gent, is dit niet anders. Hij stelt zich ernstige vragen bij de kerkbelasting en vraagt zich af of de huidige regeling wel te verenigen valt met de liberale principes. Hiervoor wordt niet zomaar gegist naar de voorkeuren van de bevolking, er gaat aan zijn conclusies een degelijke enquête vooraf.

er een concordaat gesloten tussen paus Pius VII en Napoleon Bonaparte die er voor zorgde dat er sindsdien geld van de staat, dat verdiend werd met de belastingen, in de handen van de kerk kwam. Dit alles werd overgenomen in art. 255 van de nieuwe gemeentewet en in art. 69 van de provinciewet, en in de daaropvolgende gewestelijke decreten en ook in de gewestelijke bepalingen in verband met erediensten.

Je hoeft geen wetenschappelijk onderzoek te doen om een hypothese te kunnen vormen. Elk rationeel persoon zal meteen constateren dat er een gigantisch groot verschil is tussen 1801 en 2011. Dat valt niet te ontkennen. Natuurlijk ben je met zo een bewering niets, vandaar dat wij dit dus wilden onderzoeken.

85,5%

Hoeveel krijgt de Rooms Katholieke Kerk dan concreet door dit concordaat? Van het geld dat bedoeld is voor de financiering van de erediensten gaat er maar liefst 85,5% naar de RKK, jawel, 85,5%. En de vrijzinnige? 8%. Als liberaal en als vrijzinnige is dit een belediging. Om even de cijfers te overlopen. RKK: 85,5%, Protestant-Evan: 2,5%, Anglicaans: 0,2%, Joodse gemeenschap: 0,4%, Islam:

2,1%, Orthodox: 0,8%, Vrijz: 8%, Boeddhisme: 0,09%.

Eerst en vooral is het al bijzonder delicaat om als staat de erediensten te ondersteunen. We leven tenslotte in een land die de 'scheiding kerk en staat' ondersteunt. Dat is blijkbaar toch geen absolute scheiding. In die zin is Frankrijk ons een stapje voor, zij financieren geen enkele eredienst. Ten tweede vind ik dat subsidies een maatschappelijke realiteit moeten reflecteren. Kan iemand nu serieus beweren dat er 85,5% Katholieken zijn en maar 8% vrijzinnigen? Laat staan 2,1% Moslims?

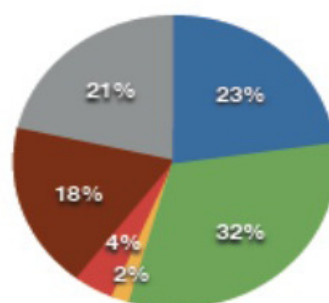
EEN 'SCHEVE' REALITEIT

Omdat die wetgeving gewoon te belachelijk is, hebben we dit dus willen toetsen aan de realiteit. We konden hier helaas onmogelijk een uitgebreid onderzoek van maken, dus kozen we Gent ipv 'Vlaanderen' en maakte we een steekproef van 300 geënquêteerden. Een van de vragen was 'Wat is uw levensbeschouwing'. De resultaten van de antwoorden van deze vraag was zoals verwacht (zie figuur hieronder)

Hierbij kan je verschillende opmerkingen maken. Als eerste toont dit duidelijk aan dat de cijfers die gebruikt worden voor de financiering

● Katholiek ● Vrijzinnig ● Prot ● Islamitisch ● Anders ● Geen mening

Figuur 4: Wat is uw levensbeschouwing?

misvormd zijn: de Katholieken staan niet op de eerste plaats en de Vrijzinnigen zijn dominant. Daarbij kan je ook nog eens zeggen dat 1 op 8 van de geënquêteerde mensen niet vertegenwoordigd wordt. Is dat dan niet discriminerend? Die vraag laat ik open.

De volgende vraag in de enquête luidt: "Brengt u uw levensbeschouwing in de praktijk?" 84% hierop antwoorde 'neen'. Waarom zou de staat moeten bijsteken met subsidies? Omdat het 'gesubsidieerde goed' anders zal vergaan of verwelken. Maar wat heeft de staat en belangrijker nog zijn burgers, eraan om iets te financieren dat zelf geen kleine meerderheid ondersteund?

TRANSPARANT

'Op welke basis wordt het bedrag verdeeld onder de verschillende levensbeschouwingen'. 12,21% dacht het wel degelijk te weten, in werkelijkheid had niemand het correct. De meerderheid dacht dat het gebaseerd was op het aantal gedoopten, anderen schreven kort 'pers' of 'regering'. Wat ze er exact mee bedoelden is niet duidelijk, maar correct zijn ze niet. Ik citeer uit het verslag van de werkgroep Magits, het correcte antwoord op de vraag: 'Het aantal bedienaren (en bijgevolg de kost voor de staat) van de Rooms-Katholieke levensbeschouwing wordt volgens Napoleontische reglementen toegekend op basis van het bevolkingscijfer. Andere religies moeten hun reële aanhang tonen.' (Pagina 52, Verslag van de Werkgroep Magits). Opvallend was ook dat alleen voor de katholieke kerk gedacht werd een antwoord te kennen, voor elke andere levensbeschouwing heeft niemand zijn kans gewaagd. Niemand wist hoe het verdeeld wordt. Dat is heel erg, want een systeem dat niet doorzichtig is, is een slecht systeem.

DEMOCRATIE

We lieten onze geënquêteerden dan maar eens zelf beslissen 'of ze het deel dat naar de kerk gaat zouden willen zien; (met als antwoord) A. Verminderen, B. Vermeerderen, C. Gelijk blijven. Het resultaat zie je op

onderstaand figuur.

Als je dit weet, ook al is het op een steekproef van 300 personen in 1 stad, het is nog altijd beledigend tegenover de democratische besluitvorming dat er hier nog niets rond gebeurt.

CONCREET

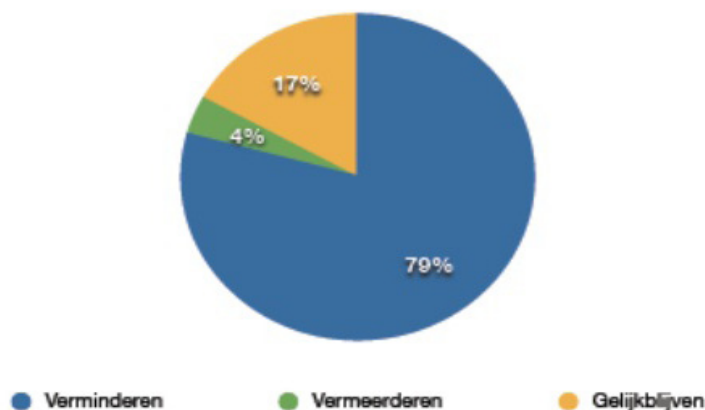
Stel dat iedereen voor zichzelf zou kunnen kiezen naar waar zijn geld zou gaan, hoe het misschien hoort te zijn. Hoe zou het landschap er dan uitzien?

Katholieke organisaties zien gaan. Hetzelfde gebeurt bij de Vrijzinnigen, 32% van de bevolking geeft aan Vrijzinnig te zijn. Er is slechts 13% die als voorkeur Vrijzinnige organisaties aanduidt.

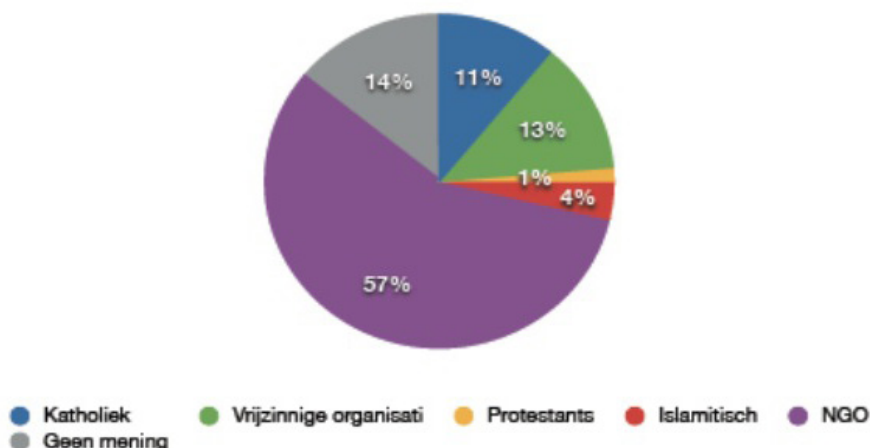
Dat vind ik mooie cijfers om mee af te sluiten. Want een mens zou ongeacht zijn 'entiteit' moeten kunnen kiezen uit een breed spectrum van mogelijkheden.

De huidige verdeelsleutel dateert van 1801. Toen werd er een concordaat gesloten tussen paus Pius VII en Napoleon Bonaparte dat er voor zorgde dat er sindsdien geld van de staat, dat verdiend werd met de belastingen, in de handen van de kerk kwam.

Figuur 8: Ik wil het deel van de kerk zien:

Figuur 11: Hebt u een voorkeur naar wie het geld zou moeten gaan?

Dimitri Van den Meersche
Politiek Secretaris LSVV Gent

“Go and tell the king that the sky is falling in” (2 + 2 = 5, Radiohead)

De voorbije weken kocht de ECB voor tientallen miljarden aan staatsobligaties van Spanje, Italië, Griekenland en Portugal. Ook in de VS werd Obama's relanceplan voor een substantieel deel gefinancierd door de Fed, in ruil voor staatsobligaties of Treasury Bonds. Deze transacties zijn ruim aan bod gekomen in de media. Trots werd gesteld dat het krachtadig optreden van de ECB de spread (verschil in rente, m.a.w.: verschil in kostprijs om nieuwe schulden aan te gaan) op de staatsobligaties van de PIGS's en Duitsland aanzienlijk had teruggeschroefd, met stabiliteit op de financiële markten als gevolg. Laat u echter niet misleiden door de huidige stemmen die de “uitzonderlijkheid” van dergelijke maatregelen benadrukken. Hoewel de huidige steunmaatregelen qua omvang inderdaad ongezien zijn, is dit principe van quantitative easing (de monetaire overheid koopt financiële producten - al dan niet overheidsobligaties - met als bedoeling de rente te verlagen en de economie aan te zwengelen) een beproefd recept telkens wanneer de economische groei vertraagt en laagconjunctuur dreigt.

De trots en verheven generositeit

Dimitri gaat verder in op de financiële napalm van de crisis van 2008 en gaat op zoek naar hedendaagse monetaire gevaren. Hij gaat hiervoor terug naar de theorie van Keynes die dezer dagen zogenaamd terug wordt opgerakeld. Maar is Keynes echter terug van weggeweest? Of is hij nooit verdwenen?

Dimitri vindt fouten en toont waartoe ze kunnen leiden. Op die manier wordt vanuit een eigentijds toegepast perspectief een derde en laatste beeld geschetst op de monetaire malaise die samen met de twee voorgaande teksten slechts een aanzet vormt om verder bij deze problemen stil te staan.

waarmee Jean-Claude Trichet (voorzitter ECB) die transacties aankondigde worden echter al snel misselijkmakend wanneer men het principe achter dit beleid ontrafelt. Of men nu spreekt over het “redden van Griekenland”, het “geven van zuurstof aan de economie” of het “stimuleren van productie en groei”, men heeft het over één zeer eenvoudige handeling waar wij allen toe in staat zijn: printen. Als Spanje 20 miljard EUR staatsobligaties verkoopt aan de ECB, dan betekent dit dat die nacht 40 miljoen briefjes van 500 EUR geprint zijn. Zo simpel is dat. De gevolgen zijn echter minder simpel en des te dramatischer: over night heeft ieder gezin binnen de EMU aan koopkracht verloren. Hun euro's zijn immers aangelengd. Door

Deze criminele en ondemocratische financieringswijze is de hoeksteen van het hedendaagse monetaire en budgettaire beleid

de toegenomen geldhoeveelheid (inflatie) zullen de prijzen stijgen (als gevolg van deze inflatie), terwijl hun budget ongewijzigd is. Denk aan Bastiat: “What is seen and what is not seen.” Deze criminele (letterlijk: mochten u en ik dit doen zijn we strafrechtelijk aansprakelijk als valsmunters) en ondemocratische (zowel de ECB als de Fed worden samengesteld zonder enige inspraak van de burgerbevolking) financieringswijze is de hoeksteen van het hedendaagse monetaire en budgettaire beleid in alle moderne economieën.

HOE ZIJN WE HIER VERZEILD GERAAKT?

Nog tot ver in de 19e eeuw was het monetaire systeem helder en eenvoudig. Principieel was goud het aanvaarde betaalmiddel. Omdat het echter niet praktisch en erg onveilig was voor rijke handelaren en industriëlen om al hun goud op zak te houden ontstond het idee om dat goud te verzamelen op een plek waar het beschermd kon worden. Zo ontstonden de eerste banken. Men bracht het gespaarde goud binnen bij deze banken en in ruil gaven die laatste biljetten uit. Deze biljetten waren inwisselbaar voor een gewicht in goud. Wanneer een bank te veel biljetten uitgaf in het licht van zijn goudvoorraad (door die bijvoorbeeld tegen interest uit te lenen) en dit werd ontdekt door zijn concurrenten, dan spanden die laatste samen en wisselden al hun biljetten van de frauderende bank in. Zo

kwam de gebrekkige goudvoorraad aan het licht en dat betekende het einde van de valsmunter. Zonder deze autocontrole zou het systeem onvermijdelijk ontaarden in het inflateren van de munt.

Deze controle was uiteraard tegen de zin van verschillende machtige bankfamilies. Deze stuurden aan op een monopolie van de gelduitgifte. Dergelijk monopolie zou immers deze interne controle opheffen en de mogelijkheid creëren om de geldhoeveelheid exponentieel te laten stijgen. Nieuw geld zou kunnen worden geprint en uitgeleend tegen een arbitraire interest. Hier was uiteraard ondenkbaar veel geld mee te

verdiene. Na verschillende mislukte pogingen was het in 1913 eindelijk zover. Op Jekyll Island, op een landgoed van de familie JP Morgan, werd in extreme geheimhouding "the federal reserve act" opgesteld. Deze passeerde via senator Nelson Aldrich, die zich later door huwelijk met de familie Rockefeller verbond, en werd de dag voor Kerstmis het parlement door geloodst. Woodrow Wilson, toenmalig president onder wiens toezicht de wet tot stand

duress of a small group of dominant men".

Het te voorziene werd werkelijkheid. Binnen de 6 jaar na het ontstaan van de Fed verdubbelde de geldhoeveelheid in de VS. Van enige goudstandaard was dus geen sprake meer. Dit scenario herhaalde zich tussen 1921 en 1929 toen de geldhoeveelheid opnieuw met 62% toenam. Iedereen kon goedkoop lenen, investeren en produceren. De economie kende een

loans. Deze leningen hadden echter als nadeel dat ze binnen de 24u teruggevraagd konden worden. Wanneer deze leningen in 1929 - toen de eerste tekenen van de industriële ontsparing zich toonden - massaal werden opgeëist zagen bijna alle ondernemers zich genoodzaakt onmiddellijk hun stock te verkopen. Amerika ging in enkele dagen failliet. Het systeem implodeerde. De aandeelhouders achter de schermen van de Fed lagen hier niet wakker van, integendeel, na jarenlang gigantische interesten te hebben opgestreken waren ze nu in staat grote delen van de Amerikaanse industrie voor een prikje te monopoliseren.

Er waren nochtans waarschuwingen genoeg geweest. Thomas Jefferson, een van de founding fathers van de VS, schreef ooit: "I believe that banking institutions are more dangerous than standing armies. If the American people ever allow private banks to control the issue of currency, the banks and corporations that will grow up around them will deprive the people of their property until their children wake up homeless on the country their fathers conquered". Akkoord, de quote is doorspekt met een overdreven epische pathetiek, maar de waarschuwing voor machteloosheid en onteigening dient niet weggewuifd te worden. Denk hier eens over na: leningen (biljetten) worden door de Fed geprint en uitgegeven zonder werkelijke tegenwaarde en dienen terugbetaald te worden met interest. Daarnaast is de Fed het enige orgaan met de macht om geld te creëren. Waar komt dan in godsnaam het geld vandaan om de interest (en dus de schuld) terug te betalen? Op macro-niveau is dit enkel mogelijk door meer

schulden te genereren en dus meer geld bij te drukken. Dit

A great industrial nation is now controlled by a system of credit. We are no longer a government of free people

kwam, schreef later met spijt: "I am a most unhappy man. I have unwittingly ruined my country. A great industrial nation is now controlled by a system of credit. We are no longer a government of free people, no longer a government by conviction and the vote of the majority, but a government by the opinion and

onwaarschijnlijke groei. Maar zoals Thom Yorke ons leert, just cause you feel it, doesn't mean it's there. De groei was één groot luchtkasteel van overproductie, misallocatie van arbeid en vervormde productiestructuren (zie hieronder). De Fed had gigantische hoeveelheden geld bijgedrukt en uitgeleend via zogenaamde margin

sneeuwbaaleffect is vandaag op volle snelheid.

Maar hier bleef het niet bij. Van een goudstandaard - een volledige dekking van ieder biljet door het passende gewicht in goud - was al lang geen sprake meer, maar principieel bleef ieder biljet wel nog

steeds gedeeltelijk inwisselbaar voor goud. Zolang niet iedereen tegelijk al zijn biljetten ging inruilen zou de goudvoorraad volstaan. Ook dit zou definitief eindigen in 1971 toen Nixon the gold window sloot. Geld is vanaf dat moment enkel een politieke afspraak, backed by absolutely nothing. Alle remmen op een inflatoir monetair beleid zijn sinds dat moment verdwenen. In 1971 is het doodvonnis van de dollar getekend. Vandaag merken we de gevolgen. Wat ooit de sterkste munt ter wereld was, is vandaag a disaster waiting to happen.

KEYNES VS HAYEK

Een van de centrale uitdagingen in de ontwikkeling van de economische wetenschap is het verklaren van recessies en depressies. Dat was midden de twintigste eeuw niet anders. Met in het achterhoofd de Grote Depressie bogen de economen van dat moment zich over deze vraag. Als bedrijven volgens de Marshalliaanse micro-economie inderdaad voor de laagst mogelijke prijs produceren tegen de laagste marginale kost op korte- en lange termijn, als productiefactoren eerlijk vergoed worden volgens hun marginale productiviteit en als alle inkomsten uit het inzetten van deze productiefactoren - volgens de wet van Say (aanbod creëert de vraag) - opnieuw besteed worden, hoe geraakt de economie dan ooit zo diep in het slop? De werkelijkheid strookte niet met deze inzichten en vooral niet met de notie "economisch evenwicht bij volledige tewerkstelling". J.M. Keynes wordt door velen aanzien als de man die dit probleem oploste. Volgens zijn theorie (weergegeven in "the general theory of employment, interest and money") vonden recessies hun oorzaak in onderconsumptie. Wanneer mensen hun inkomsten niet aanwenden, maar oppotten omwille van het ongunstige economische klimaat, dan leidt dit onvermijdelijk tot een slinkende vraag, een overtollige productie en aldus tot faillissementen, bezuinigingen, etc. Wanneer dit gebeurt dient de overheid, volgens Keynes, zijn verantwoordelijkheid

te nemen. De geaggregeerde vraag dient aangevuld te worden met overheidsinvesteringen of gestimuleerd te worden met belastingsverlagingen. Zie je het plaatje al samenvallen? Economische problemen vloeien

Wat ooit de sterkste munt ter wereld was, is vandaag a disaster waiting to happen

voort uit een gebrekkige vraag en de enige die redding kan brengen is de overheid. Deze overheid is hier graag toe bereid, een depressie overwinnen is electoraal immers nogal interessant. Minder interessant zijn de bezuinigingen achteraf. De overheid heeft dus geld nodig. Veel geld. En waar halen we al dat geld? Juist ja, printen!

Een theorie die mijns inziens een meer rigoureuze verklaring heeft voor economische crisissen is die van F.A. Hayek met betrekking tot de productiestructuur. Zijn theorie legt het ware drama van een inflatoir monetair beleid bloot. Om deze theorie te begrijpen is het belangrijk om in te zien dat het ondernemingsleven bestaat uit kapitaalintensieve en minder kapitaalintensieve sectoren. BASF (chemie) is een pak kapitaalintensiever dan uw plaatselijke loodgieter. Stel nu dat de monetaire overheid zich genoodzaakt ziet om nieuw geld in omloop te brengen, om de economie "meer zuurstof te geven". Een onmiddellijk gevolg zal bestaan uit een dalende rente. Er is immers meer geld ter beschikking. Kapitaalintensieve

sectoren van de economie zullen zich dus spectaculair uitbreiden. Voor hen is deze rente immers van het allergrootste belang, aangezien hun voornaamste productiefactor kapitaal is. Hoe goedkoper kapitaal wordt, hoe meer ze zullen investeren.

De groei zal tot gevolg hebben dat veel productieve arbeid zich zal verplaatsen van de arbeidsintensieve naar de kapitaalintensieve sectoren. Daar worden de nieuwe jobs gecreëerd en valt meer te verdienen. Er ontstaat een volledige shift van de productiestructuur. Die shift is echter helemaal niet wenselijk. Hij weerspiegelt de individuele preferenties van de verschillende economische actoren niet. De rente voor het monetaire ingrijpen was een weergave van de spaar- en investeringsdrang van de bevolking. Zoals I. Fisher het omschreef: rente situeert zich op het punt waar de productiviteit van een nieuwe investering en de preferentie van mensen om geld aan te houden elkaar raken. Als er een grote drang tot investeren is zal de rente hoog zijn (krediet is dan immers schaars). Als er veel gespaard wordt zal de rente laag zijn (krediet in overvloed). De rente komt dus niet zomaar uit de lucht gevallen, ze weerspiegelt het gedrag en de preferenties van de gehele bevolking. Stel dat deze spontane rente op 4% uitkomt. Het expansief beleid van de monetaire overheid zorgt ervoor dat deze rente

op 2% komt. De kapitaalintensieve sector boomt, laat ons zeggen ICT (bij uitstek een kapitaalintensieve sector). Arbeid verschuift in die richting. De aandelenkoersen van die bedrijven gaan de hoogte in. Buitenlandse investeerders pikken in op de hype. Iedereen bouwt mee aan het grote luchtkasteel zonder te weten dat ze aan het bouwen zijn aan de volgende crisis. Immers, het spaargeld dat in een vrije economie nodig zou zijn om de rente naar 2% te krijgen is er niet. De vraag naar deze kapitaalintensieve producten bestaat niet. De groei in deze sectoren is gefinancierd met inflatie. Opnieuw, just cause you feel it doesn't mean it's there. Wanneer men dit beseft breekt alle paniek los. De puur boekhoudkundige waarde van alle financiële producten die op de hype

Dergelijk beleid komt neer op pure diefstal van alle mensen die niet in deze export betrokken zijn: de armen

geënt waren moet herbekend worden. Miljarden dollars lossen op in enkele dagen. Ondertussen zijn de arbeidsintensieve sectoren eveneens gekrompen. Niemand leek er nog in geïnteresseerd te zijn. De recessie zet zich in. Dan komt Keynes weer op de proppen. Overheden doen gigantische investeringen, bail-outs en sponsoracties om het zinkende schip varende te houden. De junkie krijgt een nieuwe heroïneshot. Hoe financieren ze dit? Door obligaties te verkopen. Aan wie verkopen ze die obligaties? Aan de centrale bank. Hoe betaalt de centrale bank dit? Door te printen. Wat zijn de gevolgen van al dat geprint? Inflatie en manipulaties van de rente. Een volgende crisis zet zich in, een crisis die nog heviger zal zijn. De overheid zal dan immers al meer schulden hebben dan bij de vorige crisis en de munt zal nog niet hersteld zijn in zijn waarde. U merkt het, vergrijzing wordt niet het grootste probleem van de komende decennia.

Het ergste vind ik nog de bepleiters van deze inflatie- devaluatie politiek met als argumentatie dat het de export ondersteunt. Ten eerste, export gesteund op een goedkope munt en niet op voorsprong in productiviteit

of inventiviteit is niet duurzaam. Ten tweede, dergelijk beleid komt neer op pure diefstal van alle mensen die niet in deze export betrokken zijn: de armen dus. Zij zien immers hun koopkracht dalen ten voordele van de grote exportbedrijven die als het ware een monetaire subsidie ontvangen.

MONETAIR BELEID EN ONTWIKKELINGSHULP

Nog één punt wil ik aanhalen: de gevolgen van expansief monetair beleid in ontwikkelingslanden. Het IMF en de Wereldbank organiseren zij aan zij een permanente miljardenstroom van noord naar zuid. Honderden miljarden dollars worden op die manier systematisch in infantiele economieën gepompt. Niet alleen heeft dit geen zin (maar daar zal ik nu niet over uitweiden), er zijn bovendien verschillende gevolgen aan verbonden. Ten eerste wordt de (in ieder

geval al beperkte) koopkracht van de bevolking ernstig aangetast. De nieuwe dollars komen uiteraard niet bij de lokale boer terecht. Het is wel deze boer die de prijzen van zijn voedsel en grondstoffen hallucinant ziet stijgen. De geldhoeveelheid in zijn land is immers drastisch toegenomen terwijl de productie van voedsel gelijk is gebleven. Een nieuwe voedselcrisis kondigt zich aan. Daarnaast worden ook steeds voorwaarden gekoppeld aan deze immense leningen. Een voorwaarde die altijd in het verplichte pakket zit bij grondstofrijke landen is de devaluatie van de munt, zogezegd om de competitiviteit van deze landen de hoogte in te trekken en hun export te stimuleren. Dit is glasheldere onzin. Ten eerste omdat deze landen geen monetaire subsidie nodig hebben, maar wel een afschaffing van onze exportsubsidies in de landbouwsectoren. Ten tweede omdat die devaluatie alle buitenlandse

producten voor de bevolking duurder maakt (en in tijden van grote droogte komt het meeste voedsel uit het buitenland). Ten slotte ook omdat de werkelijke reden simpelweg is dat de devaluatie van hun munt, hun grondstoffen substantieel goedkoper maakt voor onze industrie. Ook vanuit dit perspectief blijkt duidelijk de broodroof van het monetaire monster.

ANARCHY IN THE UK

Oplossingen zijn nauwelijks aan te reiken. Een terugkeer naar de goudstandaard is ondenkbaar. Verder gaan op de huidige cadans zal de situatie echter enkel verslechteren. De urgentie van een nieuwe economisch denkkader dient zich aan. Een Oostenrijkse omwenteling. Waar dit verhaal op korte termijn heen gaat is onmogelijk te voorspellen. Bepaalde tendensen zijn echter wel al merkbaar. In Londen, Parijs, Athene, Madrid, enzovoort komen jongeren massaal op straat uit protest tegen de economische malaise en het gebrek aan toekomstperspectieven. De agressie neemt iedere nieuwe betoging toe. De voedselprijzen in de hoorn van Afrika rijzen de pan uit. De valutaoorlog tussen China en de VS raakt niet opgelost. De euro staat onder onhoudbare druk, terwijl de overheidstekorten zich opstapelen en de groei vertraagt. De VS ligt in de knoop met zijn rating en schuldenberg. Er komen grijze economische tijden aan, dat staat vast. Maar laat ons één iets indachtig zijn: geen grond is zo vruchtbaar als deze waarop net een bos is afgebrand.

SFEERBEELDEN LVSV GENT 2010-2011

LEGALISERING VAN DRUGS EEN GOEDE ZAAK?

Hans Pijpelink
ERELID LVS SV GENT

Binnen het LVS SV gaat de discussie over legalisering van drugs al een tijdje mee. Laat deze tekst daarom een bescheiden bijdrage leveren aan deze discussie.

Bepaalde stromingen binnen het liberalisme zijn voorstander van een decriminalisering van drugs. Volgens de voorstanders lost het decriminaliseren het probleem van de drugsgerelateerde criminaliteit op, verbetert het de kwaliteit en laat het de prijs van de drugs dalen door de (vrije) marktwerking. Als liberaal ben ik zeker geen tegenstander van een vrije markt en durf ik ook te geloven dat de marktwerking veel meer vrijheid zal aanbieden dan overheidssturing. Jammer genoeg durft men hier niet verder te denken. Natuurlijk zou het legaliseren van de drugshandel de drugsgerelateerde criminaliteit voor een groot deel laten

verdwijnen. Logisch ook: als je de handel in drugs legaliseert, verdwijnt ze vanzelf uit de misdaadcijfers. En natuurlijk zal de marktwerking ook de kwaliteit van de drugs verbeteren en de prijs laten dalen., maar de grote vraag blijft of dit wenselijk is... Elk individu krijgt zo wel een veel grotere keuzevrijheid in het al dan niet gebruiken van drugs, maar is deze keuze wel vrij? Als men bijvoorbeeld op erg jonge leeftijd, onder de nodige groepsdruk in aanraking komt met drugs en verslaafd wordt, is een latere keuze een illusie.

Naast de vrijheid is er ook het luik verantwoordelijkheid, de tweede zijde van de medaille: Voor elke vrije keuze die een individu maakt, moet hij ook zijn verantwoordelijkheid opnemen. Dit wordt vaak vergeten in het grote "vrijheid/blijheid"-verhaal, waar men jammer genoeg het probleem van verslaving en verslaafden uit het oog verliest. Ik snap niet hoe men als liberaal, door zo te focussen op de marktwerking, dit probleem kan vergeten. Liberalisme is immers zoveel meer dan marktwerking.: liberalisme is ook elk individu de kansen geven om zich maximaal te kunnen ontplooiën. Kansen die worden ontnomen door iemand afhankelijk te laten worden van drugs. Juist daarom moet je elk individu beschermen tegen de nefaste gevolgen van drugsgebruik.

Een van de gevolgen van drugsgebruik is schade aan de persoonlijke groei. Uit onderzoek [1] blijkt dat druggebruik in de pubertijd kan leiden tot verminderd denkvermogen

en concentratiestoornissen. Juist in de periode dat een individu zich onder andere via het onderwijs gaat ontplooiën, wordt hij hierin gehinderd door eventueel druggebruik. Daarenboven veroorzaakt druggebruik ook sociale schade?. Bij kwetsbare individuen kan druggebruik immers gepaard gaan met psychische en gedragsstoornissen en contact met criminaliteit. Amerikaans onderzoek [2] stelt zelfs dat druggebruikers meer geneigd zijn om criminele feiten te plegen. Dit alles duwt deze individuen richting sociale marginalisering: een levensstijl geënt op korte termijn doelstellingen en een 'quick win mentality' die al te vaak uitmondt in illegale activiteiten. Drugs hebben een onmiskenbaar negatieve invloed op het gedrag van mensen. Het vermogen om rationeel te handelen vermindert en het individu wendt zich al snel tot strafbare feiten (geweld, diefstal,...). Daarom kan ik geen voorstander zijn van het legaliseren van het gebruik en de verkoop van drugs.

[1] Geen deuren maar daden, nieuwe accenten in het Nederlandse drugsbeleid

[2] Drugs & Crime Data US Departement of Justice

Pierre AELBRECHT
Architectuur & Bouwexpertise

Ham 142 te 9000 GENT
Korte Minnestraat 26 te 9280 LEBBEKE

Enkel op afspraak
GSM : 0476/99.11.42 - E-mail : pierreaelbrecht@skynet.be

Interesse in advertentieruimte in Neohumanisme of
sponsoring van het LSVS: mail naar prlvsvgent@gmail.com!

Thomas Vergote
POLITIEKE COMMUNICATIE
LVSU GENT

Reeds jarenlang verzekeren leden en bestuursleden van onze vereniging een plaatsje in één van de vele seminaries of conferenties in binnen- en vooral buitenland. Daar leren ze niet alleen enorm veel bij, maar leggen ze ook internationale contacten, leren ze andere culturen beter kennen en keren ze terug met een enthousiasme, waarmee je bergen kan verzetten.

Op mijn Amerikaans avontuur was het niet anders. Ik had het geluk zowel het belangrijkste event van het Ludwig von Mises Institute (mises.org) te mogen meemaken, alsook deel te nemen aan het Advanced Austrian Economics seminarie georganiseerd door FEE (Foundation for Economic Education). Beide programma's spitsten zich sterk toe op de economische theorie, ontwikkeld door hoofdzakelijk prominente Oostenrijkse economen van het einde van de 19e en begin van de

20e eeuw. Die theorie is ten gevolge van de Tweede Wereldoorlog verder verspreid in de Angelsaksische wereld door het emigreren van vele van die economen, waarvan Ludwig von Mises en Friedrich A. Hayek de belangrijkste zijn. Hieronder wil ik me toespitsen op het eerste event, Mises University. Michiel Rogiers zorgt verderop in deze editie voor een voorproeftje van het FEE programma.

Het Ludwig von Mises Institute, opgericht in 1982 door Llewellyn H. Rockwell, Jr. in samenwerking met Margrit von Mises (de vrouw van)

lezing door dr. Mark Thornton zorgde onmiddellijk voor een fantastische start. Erg memorabel was vooral: "We are here with a very international audience and you might not know each other but you all have one thing in common: everyone of you have heard friends and family ask: you are going to Auburn to do What?". Maar zoals Thornton orakelde wist ik een week later zeer goed wat ik in Auburn, Alabama ging doen en ik kon mijn tijd niet beter benutten.

Voor wie aangetrokken wordt door de intellectueel uitdagende ervaringen binnen het LVSU en een zekere interesse heeft in

De bedoeling is zelf radicaal atypische theorieën verder te ontwikkelen of aan te vallen!

heeft zich gevestigd in een relatief kleine stad in Alabama, ver weg van politieke invloed van Washington, D.C. om zich volop te kunnen richten op het promoten en verder ontwikkelen van de economische school. Het opereren vanuit een relatief rustig gebied laat hen ook toe de financiële middelen volop te richten op hun hoofddoel: het verspreiden van ideeën en met succes. Dat bleek uit de strakke organisatie! Het instituut heeft twee mooie zalen waarin de meeste lezingen werden gegeven met live-streaming op de website (hun pronkstukje), een zeer uitgebreide boekenwinkel/uitgeverij en een eigen bibliotheek waarvan vele boeken nog persoonlijke aantekeningen hebben van bv. Murray N. Rothbard.

In het instituut vinden ze er geen doekjes om, een kleine blik op het programma maakte me dat al duidelijk. Het seminarie duurde exact een week waar meestal van 9.00 tot 20.30 lezingen werden gegeven, van "Pure Time Preference Theory" tot "The Market for Security". Niet alleen zijn de lezingen zeer dynamisch en strak gegeven, ze zijn ook zeer uitdagend, geven voldoende stof om uren over na te praten met een zeer internationaal gezelschap en zijn ook zeer gevarieerd. Bovendien kon je vaak keuzes maken naargelang je eigen interesses. De inleidende

economie is Mises University een ongelofelijke belevenis. Zie het als een week waarin jaren LVSU activiteiten samengebond worden en maatschappelijke problemen - heel eventjes maar - je gedachten volledig domineren. De bedoeling is geenzins passief de soms radicaal atypische theorieën te volgen, maar ze daarentegen zelf verder te ontwikkelen of aan te vallen. Om verdere zelfontwikkeling te promoten organiseert het instituut daarom ieder jaar op het einde van Mises University ook een Mündliche Prüfung waar de eerste drie laureaten een geldprijs van respectievelijk \$3000, \$1000 en \$500 kunnen winnen. Dit maakt de intellectuele uitdaging compleet en was ook voor mezelf een fantastische ervaring, waarover ik meer dan tevreden ben. De afsluiter was echter het absolute toppunt: een cover-rock band (Fly By Radio), met Enemy of the State - Rothbard T-shirt en "Oh Caroline" door dr. Robert Murphy, hilarischer kan niet.

Een intellectuele wervelstorm op een uitzonderlijk internationaal eiland van vrijheid en een zicht vanop de eerste rij op de rest van de wereld met een zeldzaam scherpe lens, wat kan een mens zich nog meer wensen?

VERSLAG: ADVANCED AUSTRIAN ECONOMICS SEMINAR, FEE

Michiel Rogiers
BESTUURSLID LSVV GENT
VOORZITTER LSVV NATIONAAL

Samen met een über-talentvolle Vlaamse garde, bestaande uit Thomas Vergote, Dieter Keuten, David Markey en Brecht Arnaert had ik de eer om een historische editie van FEE's Advanced Austrian Economics seminar mee te maken. Het was immers de laatste keer dat dit seminar doorging in het huidige hoofdkwartier van de Foundation for Economic Education want de vrijheidsminnende denktank gaat verhuizen. Bovenaan de lijst van kanshebbers om het nieuwe hoofdkwartier te worden van de FEE staat Atlanta. Geen nood, voorzitter Lawrence Reed beloofde in zijn speech dat het seminarie ging voortbestaan. Niet meer zoals de vorige edities in Irvington-on-Hudson, dat op een half uurtje rijden ligt van Manhattan, maar in 'the Big Apple' zelf.

Het verhaal begon op typische wijze. Toen we afstapten van de trein Grand Central Terminal – Tarrytown en het perron bewandelden, riep er iemand uit het niets: 'hey, you in the Hayek-shirt!' Vanzelfsprekend kon ik niet anders dan antwoorden en de personen in kwestie bleken net als ons op zoek te zijn naar het Sheraton hotel in Tarrytown, onze verblijfplaats tijdens het seminarie. Met een shuttle bus werden we dagelijks van het hotel naar het prachtige landhuis van de FEE gebracht.

Het seminarie werd met een bom van een quote geopend door hedendaags Austrian Economics-gigant professor Peter Boettke: "science should hurt!"

Andere memorabele quotes waren onder andere van Chris Coyne, "If I could create free societies, I wouldn't be here, I would be out there, creating free societies". Of die van Kirzner: "all people are entrepreneurs". Belangrijke lectures waren the costs of inflation van Steve Horwitz, entrepreneurship and the market process van Kirzner, the invisible hook van Pete Leeson, free banking van Lawrence White en last but not least the Austrian Business Cycle van Roger Garrison. Deze laatste maakt namelijk uitermate gesofisticeerde Power-Pointpresentaties, waarbij een quote als "you can hear the economy" niet ongewoon is.

Waarover ging het eigenlijk allemaal? De Oostenrijkse School slaagt er als een van de weinige economische denkrichtingen telkenmale in economische crisissen te voorspellen. Het fundament is dat overheden en centrale banken het gedrag van mensen niet moeten proberen te sturen, maar net bestuderen om er economische principes uit af te leiden. Eigenlijk gaat het zelfs verder dan dit: het probleem is niet de overheid an sich, we mogen gewoon bepaalde zaken niet centraal plannen. Enkel het individu kent de waarde van zijn doelen.

Tussen de verscheidene lectures door was het ook uitermate aangenaam om nieuwe contacten te leggen en verschillende meningen met andere studenten en professoren uit te wisselen. Naast het academische aspect was er ruimte voor plezier en vertier. Elke avond werd afgesloten met een of ander inmiddels berucht feestje op

een hotelkamer. Klassieke bezigheden waren Hayek-liedjes zingen met Dorian Electra, maar ook jonge Amerikaanse zakenmensen voorzien van een degelijk West-Vlaams jargon. Het seminarie was een ware intellectuele verademing. Hoe moe de nachtelijke feestjes ons ook maakten, toch waren we dagelijks fris genoeg om op masochistische wijze te genieten van de verslavende lectures. Dat het seminarie doorging in een stadje vlak naast New York City was een voltrefter. We really felt the American spirit. Ook Irene had op de machtige stad weinig impact. Het is zoals de New Yorkse Ayn Rand ooit schreef: *"I would give the greatest sunset in the world for one sight of New York's skyline. Particularly when one can't see the details. Just the shapes. The shapes and the thought that made them. The sky over New York and the will of man made visible. What other religion do we need? And then people tell me about pilgrimages to some dank pesthole in a jungle where they go to do homage to a crumbling temple, to a leering stone monster with a pot belly, created by some leprous savage. Is it beauty and genius they want to see? Do they seek a sense of the sublime? Let them come to New York, stand on the shore of the Hudson, look and kneel. When I see the city from my window - no, I don't feel how small I am - but I feel that if a war came to threaten this, I would throw myself into space, over the city, and protect these buildings with my body."*

Thomas Vanthournout
ERELID LVSV GENT

Geen betere setting dan de Theodor-Heuss-Akademie in het Duitse Gummersbach voor een geslaagd zomerseminarie over economie, recht, filosofie en geschiedenis. Op de top van een door bossen omarmde heuvel gaat sinds enige tijd het zevendaags seminarie 'Europe and Liberty' door. De goede band tussen het LVSV en het Institute for Economic Studies Europe is er een om te koesteren, niet alleen door onze gemeenschappelijke aanpak maar omwille van levensgenieter en directeur van IES, professor Pierre Garello.

Het concept is vergelijkbaar met dat van andere zomeruniversiteiten: een uitgekiend internationaal gezelschap (van Russen over Roemenen tot Venezolanen), enthousiaste professoren die meer zijn dan alleen academische bollebozen, een uitstekende verblijfplaats en dito maaltijden, alsook voldoende vrije tijd om te discussiëren. De Amerikaanse jurist Randy Barnett verzorgde de lezingen over natuurrecht, met hier en daar een persoonlijke toets. Wekelijks verschijnt deze man in de Amerikaanse pers en sinds hij genoemd wordt als de intellectuele drijfveer achter de beruchte rechtszaak tegen Obamacare – die volgens Barnett in strijd is met de Amerikaanse grondwet - krijgt hij meer en meer de kans om zijn mening te laten gelden. Een andere topspreker en welbekend persoon

in LVSV-kringen is Stephen Davies, Brits historicus en huidig directeur van het Institute of Economic Affairs. Gezegend met een even scherp als glashelder redeneervermogen, gecombineerd met een zelden geziene parate kennis wist Davies me opnieuw te inspireren en aan het denken te zetten.

De sterkte van dit seminarie ligt zonder twijfel in zijn gemoedelijke sfeer, de joviale sprekers en de rustieke locatie

De economisch getinte lessen werden verzorgd door Fransman Pierre Garello, professor in Aix-en-Provence. Een man met een groot joie de vivre en een niet te temmen passie om met studenten in discussie te gaan, die tevens de algemene leiding van het seminarie op zich neemt. Tot slot was er ook nog de eigenzinnige professor Tibor Machan. Op jonge leeftijd gevlucht uit communistisch Hongarije, maar nu naar eigen zeggen 'completely Americanized', behandelde hij in zijn lezingen filosofische en ethische vraagstukken. Nadien ontstonden meer dan eens stevige doch kwalitatieve discussies, waarbij men de tijd kreeg om grondig door te gaan op enkele deelaspecten. Het nieuw opgerichte European Students For Liberty werd op een avond aan de aanwezigen geïntroduceerd door oude bekende Jan Hayen, bestuurder van deze beloftevolle Europese organisatie.

De avonden werden meestal doorgebracht in de bar van de Akademie, in de ruime lobby of op het terras. Tijd genoeg om iedereen te leren kennen, te praten over vaak precaire politieke situaties of om te biljarten. De sterkte van dit seminarie ligt zonder twijfel in zijn gemoedelijke sfeer, de joviale sprekers en de rustieke locatie. Het is echter geen geschikt seminarie om te vermageren, want het eten is er uitzonderlijk lekker. Een uitstap naar Keulen, een filmavond en de mogelijkheid om mensen uit echt onvrije landen te ontmoeten zorgt ervoor dat het niet moet onderdoen voor andere topseminaries als pakweg Freedom Week in Cambridge. Wel dient de ietwat belezen LVSV'er gewaarschuwd te worden: de lezingen zijn vaak heel basic en bijna herhalingslessen voor een geoefend lezer. Maar de mogelijkheid om nadien verder te gaan op een thema met de professor of de medestudenten, maakt veel goed.

IES Gummersbach - 'Europe and Liberty' is volgens mij een aanbevelenswaardig en uitstekend georganiseerd seminarie dat jaarlijks eind juli of begin augustus plaatsvindt in Gummersbach nabij Keulen. Voor wie eens niet naar exotische oorden als de States op seminarie kan of wil gaan, is dit een te overwegen manier om een weekje zomervakantie te spenderen.

BESTUURSVERKIEZINGEN 2011

XANDO

uw persoonlijke webontwikkelaar, PHP wizard en internet strateeg

webdesign webapplicaties totale internet strategie

www.xando.be

website van A - Z internet projecten certified PHP experts sourcing